Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA"
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.
Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
Į Užmarį $3.00
"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Užsiraszant "Lietuvą" reikia drauge ir prenumeratą prisiusti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and [English Lan]guages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 8 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 20 Vasario (February) 1903 m. — Metas XI

Entered at the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

Politiszkos žinios.

—o—

Pietinė ir Vidurinė Amerika.

Blokada Venezuelės isz szalies europeiszkų vieszpatysczių užsibaigė. Pereito ketvergo naktį Washingtone Bowen pasirasze ant paduotų Vokietijos, Anglijos ir Italijos protokolų, pagal kuriuos blokada turi but bėgyje 24 valandų praszalinta, o gincai pavesti ant iszriszimo Haagos tribunalui. Tuojau po pasiraszymui ant protokolų telegramai likos iszsiuntinėti į Berlyną, Londoną ir Rymą, praneszanti apie tuotarpinį dalykų užbaigimą. Sziuo pasiraszymu Venezuelė turi dvejopą naudą: viena, kad blokada tampa praszalinta, antra — visi jos laivai, europeiszkų valdžių užgrėbti, turi but umai jai sugražinti. Pagal sudarytus protokolus, kiekviena isz susijungusių vieszpatysczių turi gauti po 27.500 dol. pinigais. Anglija turi tą sumą gauti tuojau po pasiraszymui ant protokolų, Vokietija gi po 30 dienų, o Italija po 60 dienų. Prie to Vokietija turi gauti nuo Venezuelės bėgyje penkių mėnesių 340000 doliarų. Patikrinimui visų tų europeiszkų vieszpatysczių pretenzijų, apie kuriuos nuspręs Haagos tribunalas, pradedant nuo pirmos kovo dienos Venezuelės portuose La Guaira ir Puerto Cabello nuo visų muitų bus atitraukiamas 30 nuoszimtis ant naudos tųjų vieszpatysczių, nors tie pinigai pasiliks Venezuelės rankose iki laikui, kada Haagos tribunalas iszduos galutiną nusprendimą.

Bolivijos valdžia davė atsakymą ant Brazilijos ultimatum reikaluose Acre teritorijos. Paduotas isz szalies Brazilijos propozicijas Bolivija priima ir prezidento Pando užmanyti karės žygiai atszaukti. Menama, kad ir esantiejie Acre teritorijoj pasikėlėliai į trumpą laiką Brazilijos valdžioms pasiduos.

Suvienytos Valstijos.

Pereitą sanvaitę kongreso likos pervaryti net du, aprubežiuojanti trustų galybę, biliai, įneszti pasiuntinių Littlefieldo ir Elkinso. Kokią vertę tokie neva aprubežiavimai turi, parodo ajszkiai net tulų isz tų paczių pasiuntinių atsiliepimai. Teip pasiuntinys Bull isz Texas juokės isz tų anti–trustinių įstatymų, sakydams, kad jie tiek užkenks trustams, kiek sirupas gali sumažinti žaizdos skausmą, ir kad juose nieko tokio nesiranda naujo, kas nebutų jau paženklinta senesniuose kongreso nusprendimuose. Dabartiniai užgyrimai prieszai trustus — tai tik paikas pasistengimas apmuilinti žmonėms akis, kurie juo toliau, juo skaudžiau atjaučžia ekonomiszkas plėgas, suteikiamas jiems susikoncentravusio kapitalo. Abelnai manoma, kad perleidimu tų bilių valdžia tik nori parodyti žmonėms, kad ji labai apie žmonių labą rupinasi ir visai nesibijo kariauti su trustais, iszduodant įstatymus aprubežiuojanczius jų galybę; isz antros vėl pusės parodo trustams, kad nieko tokio ant jų negerovės valdžia nenori daryti ir nedaro, palikdama pilną laisvę trustams augti. Tokiu budu — mano valdžia — pasilieka ir vilkas sotus ir avis sveika.

Debatuose, palytincziuose civiliszko biudžeto, asztriai kritikuota isztvirkimą valdanczių jų luomų, o pasiuntinys Cochran isz Missouri apreiszkė, kad dalykus reikėtų nuodugniau perkratinėti. Nuolatinis reikalavimas augsztesnių pensijų ir yvairių bereikalingų pinigų eikvojimų liudija apie nepasotinamą urėdininkų godumą, kurie vieszpatystės kasztais stengiasi pasekti iszpaikėjimą europeiszkų valdonų.

Ant suszelpimo reikalų ant salų Filipinų paskirta likos 3 milijonai doliarų.

Vokietija.

Argentinos ir Chili valdžios pasiulė Vokietijai pirkti jų statomus Anglijoj ir Italijoj kariszkus laivus, bet Vokietiją tą pasiulyjimą atmetė. Ji apsvarstė, kad iszduoti ant to apie pusasztuoniolika milijonų doliarų, prie dabartinio vieszpatystės iždo stovio, butų perdaug, isz antros vėl pusės laivai yra statyti ne teip, kaip to Vokietijos kariszka laivynė reikalauja.

Filipinai.

Ne oficialiszki laikraszcziai paduoda žinias, kad apygardose Laguna, Batangas ir Cavite, provincijose Rizal ir Bulacan organizuojasi teip vadinami ladronai ir rengia didelį maisztą, kurs galįs but pavojingesnis, negu 1899 metuose sukilimas ant salos Luzon. Apsiginklavę minios užpuldinėja ant savo apkariautojų ir reikalauja, kad jie butų rokuojami ne kaipo bandos plėszikų, bet kaipo revoliucijonieriai. Ant salos Mindora jie užpuolė ant miesto Ranjan, bet buvo atmuszti.

Pereitos sanvaitės seredą policijinės kariaunos skyrius, susidedantis isz 100 žmonių, po vadovystė inspektoriaus Keithley turėjo smarkią kovą su pasikėlėliais apielinkėse Mariquina, 7 mylias tolume nuo Manilos. Pasikėlėliai likos įveikti. 15 maisztininkų krito ant kovos lauko, o trys buvo sunkiai sužeisti. Isz amerikonų pusės inspektorius Harris ir vienas paprastas kareivis krito negyvi, o du rado sunkiai sužeistu. Svarbiausią pasikėlėlių buveinę įimta ir sudeginta. Į rankas policijantų pateko teipgi yvairus aktai ir kiti svarbesni generalo San Miguel dokumentai. Patsai Miguel isztruko isz nagų ir varo toliaus organizavimą maisztininkų. Jo pajiegos kas sykis didinasi ir, žinoma, ne ant naudos užkariavusiems Filipinus amerikonams.

Pietinė Afrika.

Anglijos valdžios pasiulė burų generolams Botha ir Delarey vietas įstatymdavystės rodoj, bet tie nuo siulomų jiems vietų atsisakė. Kaipo priežastį to atsisakymo paduoda, kad ta įstatymdavystės roda Anglijos valdžių suorganizuota esanti teip, kad ji jokiu budu negali iszeiti ant nelaimingos burų szalies naudos.

Pietinėj dalyj salos Madagaskar užgimė maisztai. Įvyko jau keletas muszių tarp francuziszkų kariaunų ir pasikėlėlių, kuriuose kovą laimėjo ant atmainos tai pasikėlėliai, tai francuzai.

Balkanų pussalis.

Anot Austrijos laikraszczių praneszimų Bulgarija galutinai nusprędus įsiveržti į Turkijos rubežius, kaip veik tik sukilimas Macedonijoj įvyksęs. Macedonieczių įtekmė Bulgarijoj esanti labai didelė, ir jų agitacijai niekas nė nemislija ką nors prięsztarauti. Apie 400 bulgariszkos armijos oficierių, gavę nuo savo vyriausybės urlopą, pereina į Macedoniją su mieriu prisidėti prie pasikėlėlių. Girdėti, kad ikisziol susitvėrė jau septyni legijonai, skaitantį savo eilėse isz viso 6 tukstanczius kareivių. Trys skaitlingiausi isz jų esanti po vada pulkauninku Jankovo, Sarasovo ir Zonczevo. Stoka, tesybė, jiems pinigų, bet jie tikisi gauti Macedonijoj paskolą.

Bulgarijos valdžia užmanė tarnystėn paszaukti dvi armijos diviziji, kurias turi parupinti po vieną miestai Sofija ir Filippopolis. Kaipo priežastį to paduoda mobilizavimą turkiszkų kariaunų į Bulgarijos parubežius.

Tokie Bulgarijos prisiruoszimai į karę Austrijai, kaip laikraszcziai skelbia, nelabai patinka ir ji, susivienyjus su Maskolija, turinti už mierį visokiais budais stengtis, kad nedaleisti grasinanczios kruvinos karės įvykimo. Dipliomatiszkuose sricziuose sanprotaujama, kad tolesnis laikymas slaptoje padarytų nutarimų tarp rusiszkojo užrubežinių dalykų ministerio Lamsdorfo ir Austrijos ministerio Goluchowskio yra blėdingas ir reikalauja, kad pasekmės tos tarp jų darytos konferencijos butų vieszai pagarsintos.

Telegramai isz Petrapilio pranesza, buk visi rusiszki rezervos oficierai gavę įsakymą buti prisirengusiais į 24 valandas prisivienyti prie savo pulkų, kaip veik tik taptų pagarsinta kariaunų mobilizacija. Įsakymas tas be abejonės riszasi su Balkanų pussalio dalykais.

Girdėti, kad Austrija ir Maskolija persergėjusios Bulgarijos kunigaiksztį Ferdinandą, kad jis pasisaugotų pildyti žingsnius, kurie turėtų iszszaukti karę. Kaipo pasekme to persergėjimo Bulgarija pusiau oficialiszkai pagarsino, kad ji neturinti mierio kariaunų mobilizuoti, nors toks mobilizavimas aiszkiai matomas.

Italijos valdžia turėjo pilnas žinias sulyg padarytais rusiszko ministerio Lamsdorfo žingsniais Macedonijos dalykuose ir iszkalno prižadėjo jam savo paramą. Padaryti plianai reformų reikalauja, apart kitko, suszaukimo tarptautiszko kongreso, kurs yvairius klausimus sureguliuotų. Laike kongreso rodų, tarptautiszkos laivynės demonstracija ties Salonika suteiktų jam atsakanczią reikszmę. Austrijos Lloydas Trieste turi įsakymą laikyti prirengtus laivus didesniems kariaunų skyriams pergabenti į Dalmaciją. Tokį jau įsakymą gavo ir geležinkelių kompanijos.

Generalas Ricciotti Garibaldi, sunus žinomo revoliucijonieriaus, renka liuosnorius, idant su jais reikalingoje valandoje pasiskubinti macedoniecziams į pagelbą.

Tuo tarpu Turkija paszaukė prie ginklų 14 batalijonų isz trecziojo armijos korpuso kareivių. Anot oficialiszko pagarsinimo kariaunos tos turi užvaduoti rezervos batalijonus, kurie pereitą rudenį buvo paszaukti ant gesinimo maisztų Macedonijoj, nors ta rezervos kariauna dar netapo paleista ir be abejonės nebus. Akyvaizdoje karės jug Turkijai juo daugiausiai reikia kareivių laikyti prisirengusių.

Rusiszkas dipliomatiszkas pasiuntinis Sofijoj, Bachmatiev, atvyko į Petrapilį ir turėjo paszneką su caru ir su užrubežinių dalykų ministeriu Lamsdorfu. Girdėti, kad mažai yra vilties iszriszti Macedonijos klausimą taikos keliu. Maskolijos valdžia patarė kunigaikszcziui Ferdinandui apskricziuose, kuriuose revoliucijiszkas judėjimas vieszpatauja, apgarsinti apgulimo stovį.

Maskolija ir Anglija.

Viename isz savo įžengiamųjų straipsnių rusiszkas laikrasztis „Sviet", pieszdams anglo–rusiszkus prietikius, szeip toliau sako: Angliszkas szovinizmas ne snaudžia, prieszingai, angliszkiejie szovinistai sziuo laiku labiau yra sukrutę ir visus savo žaibus ir griausmus atkreipę yra prieszai Rusiją, kuri iszdrįso pastoti jai kelią josios pasistengimuose apvaldyti visą pasvietį. Ta tradicijiszka neapkanta Anglijos priesz Maskoliją apsireiszkia sziądien su da didesniu smarkumu ne vien isz szalies paczių žmonių, bet da labiau isz szalies angliszkosios valdžios. Visi angliszkosios politikos veikimai sistematiszkai atliekami yra su mieriu paralizuoti naturaliszką platinimąsi rusiszkos ciecorystės Azijoje ir rusiszkai laivynei uždaryti įėjimo kelią į Tarpžemines mares. Laike pirmutinio Maskolijos bandymo susidurti su Mandžurija, Anglija, padariusi santaiką su Japonija, pastatė ją kaipo sargą ginti josios reikalus krasztutinėse Rytų szalyse. Žinoma gerai, kad perėjimas keleto rusiszkų torpedų per Dardanelius iszszaukė smarkų protestą isz szalies angliszkų laikraszczių ir angliszkosios visuomenės, kurie net iki sziam laikui negali nusiraminti. Angliszkoji presa grįžta vėl prie to paties klausimo ir apreiszkia, kad Maskolijos duotas angliszkoms valdžioms atsakymas esąs labai pažeminantis Anglijos garbę ir tarnaująs nauju paliudyjimu piktų mierių isz szalies Rusijos, kuri dabar jau nė nesistengia savo kariszkus laivus maskuoti pirkliszkų laivų vieliavoms, o į Sevastopolį siuncžia pilnai apginkluotą, naikinantį kariszkas torpedas, laivą. Ant protestų-gi isz szalies Anglijos rusiszka valdžia visai nepaiso, ir rokuoja tai už paprastą formaliszkumą, neturintį jokios gilesnės reikszmės.

Abelnai anti–rusiszkas Anglijoj judėjimas, po karės Pietinėj Afrikoj, juo toliau, juo smarkiau apsireiszkia. Teip, ant paveikslo, neprilanki Maskolijai Primrose lyga, susidedanti isz Beaconsfieldo, Drummondo, Wolffo ir kitų arsziausių Maskolijos prieszių, į savo eiles patraukė ir lordą Salisburį. Tarp jos sąnarių randasi kilcziausiejie Suvienytos karalystės didžiunai, augsztos kilmės ypatos, pasiuntiniai, teip gi moterys, ministrų paczios ir dukterys. Lygos tos vyriausybė susideda isz trijų kunigaikszczių, keleto grovų, margrovų ir parlamento sąnarių. Lyga skaito savo eilėse suvirszum 40 tukstanczių sąnarių isz visokių draugijos luomų, ir turi labai gerą organizaciją, stropiai besidarbuojanczią visuose Anglijos miestuose ir provincijose. Suprantamas todėl dalykas, kad ta anti–rusiszka lyga, turinti milžiniszką įtekmę ant angliszkosios presos, niekada neapleidžia progos, kur tik tokia pasitaiko, suszięuszti žmonių mislis prieszai Rusiją. Teip antai dabar visi angliszki laikraszcziai, kaip ant duoto ženklo, pradėjo labai gyvą kampaniją priesz Rusiją, kurią kaltina už visokius neva veidmainingus ir pasalius darbus Vidurinėj Azijoj. Rusija — skelbia angliszki laikraszcziai — iszkilmingai prižadėjo neklindyti Afganistaną ir pripažinti jį esant liuosą nuo maskolių įtekmės, bet tų savo pryžadų neiszpildė, užmirszo ir, paskyrus atsakantį skaitlių urėdininkų, apgyvendino juos visuose parubežiniuose Afganistano miestuose. Bet to da negana. Maskolija iszvisų spėkų stengiasi ant to, kad emiras sutiktų ant paskyrimo rusiszko pasiuntinio Kabule.

Persijoj Maskolijos valdžia teip gi veda neprilankią Anglijai politiką, peržengdama tuo duotus savo prižadėjimus, pagal kurius šiaurinė Persijos dalis turėjo liktis po Rusijos įtekme, pietinė gi po Anglijos įtekme. Tą sutarimą Rusija sistematiszkai naikina, o Anglijos valdžia ne atkreipia ant to savo atidos, neiszeina isz savo beveikmės, per ką į trumpą laiką gali įvykti teip, kad visas savo turgavietes Persijos szalyse Anglija visiszkai prażudys.

Angliszki laikraszcziai vienog be reikalo savo valdžioms iszmėtinėja, kadangi dalykai yra visai prieszingi, Anglijos valdžia panaudoja visokius kelius ant užtvirtinimo savo galybės teip Afganistane, kaip ir Persijoj ir ant pasiekimo tų mierių naudojasi isz visokių pasitaikanczių pragumų. —

Iszskaitęs czielą eilę tokių Anglijos valdžių panaudojamų pragumų savo mieriams pasiekti. savo straipsnį rusiszkas Sviet teip užbaigia: Bet mes, rusai, turime but atsargus, kadangi savo darbais Anglija stengiasi kenkti vaikszcziojimui Rusijos laivų Persijos užtakoj, be kurio rusiszkoji prekystė netolymoj ateityje visai apšieiti negalėtų.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Pradžioje sausio į Vilnių atsilankė garsus skripkorius Sarassate ir davė porą vakarų koncertus. Už savo koncertus surinko jisnuo publikos apie szeszis tukstanczius rublių. Dėlei Sarassatės koncertų "S -Z. Slovo" raszo: "Žinovai muzikos sako, kad Sarassate esąs genijus technikos, kad jis griežęs vos ne už deszimtį ant syk, kad jo skripkos strykas bėgiojęs žaibo greitumu... Bet, ką tas Sarassatės strykas pasakė miniai? Ar ji jį suprato? — Ne, bet didžiuojasi, kad "girdėjo" Sarassate ir užmokėjo jam szeszis tukstanczius rublių! Kas atseina manęs, asz macziau kitą techniką. Fabrike geležinkelio szėnių kalimo asz macziau jauną gražų vaikiną, kurs mėtė ir traukė atgal isz ugninio fabriko pragaro iki baltam įkaitintas geležies lazdas. Jis griebė kiekvieną tokią lazdą, užkabindams ją plonų plieniniu dratu. Tas dratas turi tokią ypatybę: prie menkiausio neatsargumo, prie mažiausio palytėjimo darbininko drabužio dratas apsivynioja apie kuną ir perdegina, sukapuosto žmogų į szmotelius. Meistras, kurs mane po fabriką vedžiojo, rodydamas ant to jauno vaikino, tarė man: „Žiurėkit, yra tai ypatingai gabus vaikinas. Kitas jo vietoj butų jau seniai į skutas nuėjęs"... Vaikinas-gi, it vijurkas, sukės tarp to ugninio pragaro, jo veidas linksmas, lupos kruta. Gal jis dainuoja sau, tik dėl didelio bildėsio jo balso ne gali girdėti.... Ir teip tas vaikinas dirbo dienas, mėnesius, metus.... Kuo jo "technika" stovi žemiau už Sarassatė? Bet gali buti kad Sarassates koncertai ir kai - kokią naudą atnesz. Tukstancziai žmonių iszmestų ant ulyczios, be dang. be prieglaudos, be duonos kąsnio, be suraminimo gal kaikam primins apie nelaiminguosius, mirsztanczius nuo szalczio, nuo bado. Nesenia kur ten Užupyj numirė, arba tikriaus sakant, suszalo pora senelių — vyras ir pati; jų nė pravardės nesužinota. Vakar ant ulyczios pakeita mirsztantį nuo bado darbininką.... Linksminkitės, geri žmonės, gėrėkitės su Sarassate, bet neužmirszkite, kad jums panaszus sutvėrimai alpsta ir mirszta nuo bado ir szalczio.

Miesto dalyj Sznypiszkiuos nuo seniai yra kasomas molis plytomdirbti, per ką iki sziol likos iszkastos didelės duobės, apie penkis ir daugiau sieksnių gylio. Duobės tos iszkastos gana tirsztai apgyventoj miesto dalyj, ant plianų Vilkmergės ul., Solomenkos, Žvėrinės ir Saltaniszkių ul. Ėmimas molio atliekamas visai be miesto rodos daleidimo, be jokių techniszkų pritaisų, ir iszkastos duobės nieku ne aptvertos, per ką tankiai pasitaiko žmonėms nakties laike į jas įpulti ir kartais gerokai susižeisti. Apart to tulose vietose ant Saltaniszkių ulyczios ir Žvėrinės pakasti likos ir ulyczių szlaitai, teip kad esantieje užtvarai pakrypo ir netoli visiszko sugriuvimo. Visa ta miesto dalis iszrausinėta ir biauriai iszrodo. Ant nuolatinių gyventojų skundų dabar miesto galva pakė miestiniam techniukui, matininkui ir ulyczių užveizdos komisoriui viską tą apžiurėti ir tvarką padaryti.

Provizoriaus Sokolowskio arenduojamoj aptiekoj, prie Auszros Vartų ulyczios, laboratorijoj įvyko oxigeno retortos eksplozija, kurios likos sunkiai sužeistas mokytinis Obaleksztas.

Ant Baksztos sudegė dideli Juzefinos Gausztein namai. Ugnis įvyko dėl negerai sustatytų dumtraukio balkių. Namai buvo asekuruoti ant 20 tukstanczių rublių.

Nežinomi vagiliai dienos laike apvogė Kromano namus, paszluodami visokių daigtų ant 200 rublių.

Sausio 11 dieną tuluose namuose policija surekė slaptą gyvulių skerdinyczią, kurioj buvo piaunami vogti gyvuliai. Gyvulius pristatydavo į tą skerdinyczią vagys, kurių vieną, Kiprianaviczių, suaresztuota, o dviem pasisekė pabėgti. Dar yra penkios ypatos apskųstos kaipo dalyvaujanczios vogime gyvulių.

Isz Vilniaus gub.

Isz Trakų kalėjimo pabėgo aresztantai: Altszuler ir Bielkowski, kurių pirmasis buvo už vagystes patupdytas ant vienų metų, antrasis už žmogžudystę ant penkerių metų kalėjimo. Bėglių ne sugauta.

Isz Gardino.

Dirbantiejie prie visokių miesto darbų darbininkai pasijuto sunkiame padėjime. Darbai mieste visai sumažėjo ir dirbantiems mokestys likos baisiai sumažintos, kadangi, girdi, miesto kasoj permažai pinigų besiranda. Pasilikę be uždarbių vargszai priversti elgetauti ir melsti labdaringų draugyscziu paszelpos.

Miesto roda užgyrė įsteigti miestiszką laboratoriją valgio produktų analizavimui ir paskirti tam tikrą daktarą — higijėnistą, kuriam bus mokama 1200 rubl. algos ant metų.

Isz Prusų Lietuvos.

— Klaipėdos apskriczio roda 28 balsais priesz du užgyrė pravesti elektriszką geležinkelį Klaipėdoje ir mažesnę liniją Klaipėdos apskrityj.

— Apie Gumbinę, netoli Angeravės tilto likos trukio suvažinėtas geležinkelio darbininkas Isigkaitis isz Juczių.

— Tuloj giraitėj surado suszalusį žmogų, kurs paskui pasirodė esant szaukztininku Obermaicziu isz Goldapės.

— Iki sekancziam rudeniui bus pravestas naujas geležinkelis nuo Tilžės ant Lauksargių. Geležinkelis bus 28 kiliometrų ilgas ir kasdien bėgios trys poros trukių. Stacijos įkurtos bus Tilžėj, Pagėgiuos, Guduos, Kulmių Kulkiuos, Grežpelkiuos, Kampspovilkiuos ir Lauksargiuos.

— Klaipėdoj už vagystę likos ant trijų metų į kalėjimą nusųdytas Jonas Gedeikis.

— Įsrutėje teipgi už vagystes likos ant septynių metų į kalėjimą nusudytas darbininkas Brožaitis isz Pilvagalių.

— Karaliaucziuje tulas Manski isz pagiežos užszovė karcziamninką Aliszių.

— Žibuose 10 sausio dieną buvo suszauktas ukininkų susiėjimas, ant kurio buvo paduotas užmanymas sutverti gyvulių siuntimo draugystę. Ant susirinkimo vienog buvo toks riksmas, kad jokiu budu negalima buvo ką nors tame susiszneketi, ir galiaus rodos likos ant tolesnio laiko perkeltos.

— Lietuviszkoji Konservatyvų Skyrimo draugystė Ragainės ir Pilkalnės apskriczisms kandidatu į vieszpatystės seimą pastatė ukininką Meszkatį isz Didžiųjų Kakszų.

— Žibuose nulaikyta buvo lietuviszka szvente, kuri, anot "N. Liet. Ceitungos", gerai nusisekus. Buvo dainuota, leisti szviesos paveikslai isz Lietuvos vietų ir perstatytas teatras isz Lietuvos gyvenimo. Žmonių buvę skaitlingai susirinkę, kiti net isz tolymų apygardų atkeliavę.

— Tilžėj, ukininkę Jonatienė isz Kaltekių likos elektriszko vežimo perblokszta ir sunkiai sužeista. Nugabenta ją į ligonbutį.

— Prie Blumenthalio ant geležinkelio rėlių rado trukio suvažinėtą nepažįstamą vyrą. Lavonas buvo labai sudraskytas.

Isz Petropilio.

Isz priežasties perstatytos Petrapilyj 29 gruodžio pereitų metų dramos „Ponas ir Mužikai", „S. Peterb. Viedomosti" szeip apie lietuvius raszo:

„Mokyti Vakarų Europos ir musų lingvistai, besitriusianti ant isztirinėjimo senovės isztarimo garsų ir formų lietuviszkos kalbos, tos ikisziol užsilikusios prieszistoriszkos Europos liekanos, seniai susitaikė su francuzų isztarimu: „c'est les paysans de la Lithuanie, qui parlent la langue la plus admirable l'Europe" (stebėtiniausia isz visų Europos kalbų yra ta, kuria kalba Lietuvos kaimiecziai). Bet 29 gruodžio dieną į Paulovos salę ant perstatymo Frommo—Gužuczio paraszytos isz ukininkų gyvenimo dramos susirinko ne mylėtojai—filologai, bet skaitlingi perstatovai musų sostapilyj įkurtos lietuviszkos kolionijos, kur jų skaitlius siekia beveik 20 tukstanczių galvų. Paskirstymas rolių tarp mylėtojų—artistų, prigulinczių prie lietuviszkosios susiszelpimo draugystės, buvo teip rupestingai atliktas, kad atspindulai isz Lietuvos baudžiavos laikų 1853—1859m. gyvenimo likos pilnai atmuszti, iszszaukdami atminimus seniai prabėgusių dienų ir vaizdus lietuvių tėvynės. Iki sziam laikui visi lietuviszki dramatiszki vakarai buvo vien tik geriau ar menkiau nusidavusiais bandymais; pastovus originaliszkas repertuaras iszsidirba tik augant tautiszkam susipratimui. Po dvideszimties metų nuo uždėjimo pirmo lietuviszko laikraszczio „Auszros" be abejonės szitoks tolesnis pasisekimas yra galimas. Reikia todėl velyti tai nuo szirdies simpatiszkai tautai ne tiktai geros pasekmės susiszelpimuose, bet ir labdaringuose mieriuose. Linksmina mus ir pasekmingumas lietuviszkų vakarų, ir pasisekimai jaunų artistų ir artisczių, kurie juo toliau juo teisingiau ir gramatiszkiau pripranta lietuviszkai kalbėti."

Isz Londono.

6 d. sausio sz. m. kun. Bolus Szlamas atsisveikino su savo parapijonais. Kur vienog jis iszkeliavo, to tikrai nieks nežino; tuli parapijonų mena, buk jisai iszkeliavęs į Rymą.

Pradedant nuo 1894 m., kada į Londoną atvyko, isz Suvienytų Valstijų, kun. prelotas Bronikowski, lenkas, lietuviai niekada negirdėjo kitokio pamokslo kaip tik apie suksus ant „Dievo garbės", apie pinigus ant bažnyczios. Bronikowski, nuduodamas labai teisingą, tuojau po atkeliavimo liepė savo parapijonams iszsirinkti isz tarpo savęs komitetą, kuris, kad parapijos kasą tarptų, turėjo prižiurėt kolektorius. Žmonės szitą Bronikowskio užmanymą pripažino labai geru ir iszmintingu, todėl iszsirinko kolektorius ir mokėjo jiems kolektą. Viskas ėjo gerai. Netrukus Bronikowski nusamdė namą ir įtaisė bažnyczią. Ne buvo tai lietuviszka bažnyczia, bet „kosciol polsko–litewski", vienog lietuviai aukavo daugiausia, nors isz to jokios naudos neturėdami. Kas-gi isz to iszėjo? Tas teip vadinamas komitetas, į kurį prigulėjo žmonės be mažiausio apie savo užduotę supratimo, subrukdavo, nė nesuskaitę, visus pinigus savo prabaszcziui, kuris užtatai nė iszgriausz jiems nepasakęs apversdavo viską ant savo neužbaigimų reikalų. Kada už kokių devynių mėnesių po įsteigimui bažnyczios kun. Bronikowski slapczia iszdumė, tuosyk tik pradėjo teirautis ir mąstyti, ką daryti, kur kreiptis, kad sužinot kaip stovi parapijos reikalai. Teip galvas bekraipant komitetas nė nepamatė, kaip staiga „brokeriai" sulindo į bažnyczią ir kleboniją ir darė surasząą viso bažnyczios ir kunigo turto už užvilktą landlordui už vietą skolą. Tuosyk, žinoma, jau nebuvo laiko kada bemąstyt apie geresnę parapijos tvarką, o kad bažnyczios szventinybę nepalytėtų netikėlių protestonų rankos, sutarė keli isz parapijonų ją isz altoriaus iszvogt, ką su pagelba vieno airių kunigo ir padarė. Tokiu tai budu užbaigė 1895 m. „polsko-litewski kosciol" savo gyvenimą. Negana to. Kun. Bronikowski bėgdamas nuo brokerių iszvežė, prisiskolinęs, daugiausia nuo lietuvių, net £600 (apie 3000 dol.) Antra panaszi istorija atsitiko vėl neseniai su kun. Lechertu, teip gi lenku. Tas už žmonių sudėtus pinigus nusipirko sau bažnyczią ir namą. Vieni tik lietuviai sudėjo jam ant to biznio į £300 (apie 1500 dol.)

Szis Lecherto szposas įpykino jau ir lietuvius. 1899m. ėmė ir atsiskyrė nuo lenkų, manydami, kad lietuviai kunigai yra doresni ir nevarinės su jais tokių szposų, kaip lenkai.

Sutvėrė savo parapiją, apsergėdami ją nuo grobių kunigėlių rankų įstatymais, net dviejų advokatų apdirbtais, ir pradėjo triustis apie įgyjimą kunigo savo tautos. Nors tas įgyjimas buvo su didelėms sunkenybėms suriesztas, tik-gi energija ir triusas keleto ypatų, kaip sztai D-ro Narkuno, V. Barulio, a. a. J. Baronsiczio, K. Pilėno, Malonio, Levinskio ir kitų nenuėjo ant nieku: sujieszkojo kunigą ir pakvietė.

Priesz kalėdas 1900m. atkeliavo kun. B. Szlamas. Lietuviai džiaugės. Tik brangus svecziąs, lyg blusų ėdamas, vis rangėsi, bet vis dar nieko nesakė, tylėjo.

Žmonės manė, kad kunigėlis dėl to teip nelinksmas, kad vyskupas ne labai skubinosi jį užtvirtinti ir per tai, žinoma, jam neramu. 7 d. sausio, 1901m. tapo ant galo kun. Szlamas ir užtvirtintas.

13 d. sausio 1901m. laike pirmutinę miszią. Žmonių prisirinko apscziai. Visi džiaugėsi matydami savo akimis kunigėlį, tik tiek apgailistavo, ypacz moterėlės, kad balselis „kaip ir butų per szvakas". Tai tas nieko, ramino viens kitą, girdi, dar „szviežias", tai nedrąsus; toliaus — „pasiprovys". Bet nelaimė. Ką tik isz zakristijos — tuoj ir isztiesė savo rankeles prie sukolektuotų pinigėlių. Komitetas neduot, o Szlamas reikalaut. Matydamas komiteto neįveiksiąs — nuėjo sau. Bet tai vis dar nieko. Sztai atėjo laikas ir pamokslui. Žmonių prigriuvo pilna bažnyczia klausytų pamokslo. Kunigėlis jau sakykloje. Prasidėjo pamokslas. Gyrė lietuvius, niekino lenkus ir ant galo papasakojo apie parapijos surėdymą, jog nekatalikiszkas, o tik socialdemokratiszkas ir kad komitetas parapijos netikęs, reikią jį iszmest.

Toks tai buvo pirmutinis pamokslas; toks pasidėkavojimas žmonėms už jų triusą, žygius ir suteikimą jam geros duonos ir lengvo gyvenimo. Tokie ir tam panaszus pamokslai tęsėsi per isztisus du metu. Per isztisus du metu, po perskaitymui evangelijos nebuvo isz Szlamo burnos apie Kristaus mokslą girdėta, o tik vieni keiksmai, piktžodžiavimai, apjuodinimas ir nuplėszimas padorių žmonių garbės.

Kad atsikratyti nuo nepatinkamo jam Komiteto ir tvirto parapijos surėdymo, sutvėrė savo locną parapiją isz žmonių tamsių arba veidmainių. Komitetą rinkosi pats ir tik isz tokių žmonių, kurie jam visame nusileisdavo. Jeigu kuris, supratęs jo neszvankius darbus pasiprieszino, tapo iszmestas isz Komiteto, o jo vietoj iszrinktas kitas. Teip darėsi per du pilnu metu. Ant galo net visi pradėjo susiprasti, pradėjo kunigėliui jo darbus iszmetinėt, bet ant nelaimės susiprato per vėlai. Susiprato tada, kada, jau kelioms eilėms [illegible] nuk[illegible] pęs, taikinosi lupt net kailį!

Surinko £840 ant bažnyczios nupirkimo, isz kurių vos apie £300 iszmokėjo, o kitus, žmonėms besirodavijant ir teiraujanties, prisisavinęs, nė iszlup nepasakęs iszbėgo....

Londonieczai, kada jus pabusite isz savo apjakus o miego!?

Meszkinas.

Programas Lietuvių Demokratų Partijos.

(2) (Projektas.)

b) Miestų ir valsczių pradedamosios žmonių mokyklos, kame viskas yra rusiszkai iszguldoma, teip-pat netinka lietuvių vaikams, bet kadangi staiga negalima įvykinti jose permainų, tai patariame leisti į jas vaikus. tik sumažinimui jų įtekmės reikalaujame:

1. idant, pradedant vaikszczioti į tas mokyklas, kiekvienas vaikas mokėtų lietuviszkai skaityti ir raszyti;
2. idant tose mokyklose tikėjimas butų iszguldomas lietuviszkai ir isz lietuviszkų, spausdintų lotyniszkai-lietuviszkomis litaromis katekizmų;
3. idant, vaikams einant į tas mokyklas, tėvai rupintųsi praszalinimu netikusios tų mokyklų įtekmės ant jų vaikų. Tam tikslui turi buti vaikams suteiktos lietuviszkos knygelės, isz kurių jie galėtų permanyti visą-ką.

c) Reikalaujame, idant visuose Lietuvos pavietiniuose miestuose butų įsteigtos vidutinės vyrų ir mergaiczių mokyklos (gimnazijos). Pastojimui į szias mokyklas tur buti atmestos visos sziandie varžomos sąlygos, kaip tai: skirtumas, priimant mokintinius, sulyg jų tikėjimo arba kilmės, augsztas mokestis už mokslą, policijos paliudijimai apie isztikimumą valdžiai, priverstinas atidavimas mokintinių į internatus, arba užlaikymui (gyvenimui) paskirtus butus, priverstinas vilkėjimas pagal tam tikros formos pasiutų rubų, apribavimas isz augszto paskirto skaitliaus vakansijų ir t.t.

d) Įvedimas iszguldymo tikėjimo vidutinių mokyklų mokintiniams lietuviams lietuviszkoj kalboj.

e) Reikalaujame, idant kiekvienam valstiecziui butų leista mokinti vaikus namie be kokių, sziandien vyresnybės statomų, kliuczių ir bausmių.

f) Pradedamose mokyklose lietuvių vaikai turi buti mokomi visų dalykų lietuviszkai. Szių mokyklų mokintojai privalo buti lietuvių renkami ir tur buti lietuviai. [v. b) Red.]

g) Prie kiekvieno valscziaus, arba gminos, tur buti leista įkurti lietuviszkus knygynus.

h) Įvesti iszguldinėjimą lietuviszkos kalbos vidutinėse Lietuvos mokyklose, teip pat Vilniaus ir Seinų seminarijose.

i) Leisti kiekvienai ypatai arba draugystei į-isteigti įvairias mokyklas, kuriose viskas butų lietuviszkai iszguldoma ir kurioms butų duotos tos paczios tiesos, kaip ir valdžios to paties laipsnio mokykloms.

k) Sugrąžinti Lietuvai Vilniaus universitetą, kame tarp kitų katedrų butų katedra ir lietuviszkos kalbos, istorijos ir literaturos.

3. Sulyg žmonių valdymo.

Prisilaikydami to pamatinio principo, juog žmonės privalo patįs save valdyti, o nebuti valdomi svetimų jiems pristatytų virszininkų, mes reikalaujame įvedimo principo sauvaldystės placziausioj reikszmėj, kaip atskiriems miestams, sodieczių valscziams (gminoms), teip lygiai visam musų krasztui.

Minėdami tai, reikalaujame:

a) Idant valdžia praszalintų visus varžomuosius įstatymus, Lietuvai paskirtus, kurie sziandien ne eidžia lietuviams katalikams užimti vietas, kaip antai: administracijoje, suduose, ant geležinkelių ir kitose vyresnybės arba draugijos įsteigose.

PASARGA. Vietų žandarų, policijos tarnų ir kitų, kurių rupestis yra nutautinimas ir politiszkas apkvailinimas, neprivalo lietuviai užiminėti.

b) idant visos vietos, kaip seniunių (starostų), vaitų, sudžių, rasztininkų, mokyklų mokintojų butų renkamos, ir užimtų jas lietuviai.

c) idant pavietų virszininkai nesikisztų į valsczių reikalus užtvirtinime rinkimų, iszskirstyme mokesczių ir t. t.

d) idant sodiecziai butų sulyginti tiesomis su kitais vieszpatystės luomais ir vietoj dabarties valscziaus taptų įvestas visuluominis valsczius.

e) Kadangi bendri musų kraszto reikalai valdžios tuo tarpu tėra aprupinami vien policijinėj reikszmėj, ką parodo musų general-gubernatorių veiklumas, tai vietoj jų Lietuvoj turėtų buti įvestas visuluominis seimas, kuriame iszrinkti žmonių pasiuntiniai spręstų apie szituos musų kraszto reikalus:

1. aprupinimas visų Lietuvos ekonomiszkų reikalų.
2. aprupinimas žmonių apszvietimo,
3. aprupinimas žmonių gydymo ir higijėniszko užsilaikymo,
4. paskyrimas mokesczių ir jų iszskirstymas sulyg kiekvieno turtingumo,
5. ir visi kraszto reikalai, kurie tik bus leisti apsvarstymui.

4. Sulyg parapijų sutvarkymo.

Pripratinimui žmonių prie to, juog jie privalo patįs save valdyti, ir iszvengimui ekonomiszkuose parapijų reikaluose galimų skriaudų, dabarties rėdymui esant, L. D. P., nesikiszdama į tikėjimo dalykus, laiko per reikalingą daiktą laikytis sziuose atvijuose szitokios tvarkos:

a) Visos parapijos turtas priguli nuo paczių parapijonių, kurie privalo iszrinkti prižiurėjimui jo bažnytinius komitėtus arba sindikus. Szio komitėto sąnariai iszduoda atskaitą isz įeigų ir iszlaidų parapijonų sueigai.

b) Visas svarbiausias iszlaidas, kaip antai statant, atnaujinant ir taisant bažnyczias, kapinias, klebonijas, szpitoles ir t. t., komitėtai atlieka pagal padarytą parapijonių sueigos nusprendimą.

c) Visas pelnas už bažnytinį patarnavimą, aukos ir suraszai turi buti įtraukiami į parapijos iždą, kursai pasilieka komitėto prižiuroj.

d) Visi bažnyczios tarnai turi buti parapijos komitėto samdomi, kursai iszmoka jiems ir algą. Tas pats komitėtas iszmoka algas ir kunigams.

5. Sulyg yvairių luomų prilaikymo.

a) Atsimindami tai, jog atskirų luomų reikalai ne tik nesutinka, bet dažniausia vieni kitiems priesztarauja, mes neužsiimame ypatingu prilaikymu kokionors vieno luomo reikalų, bet stengsimės aprupinti visų jų bendrus reikalus, tai yra jų tautiszkai politiszkus reikalavimus. Vienok matydami vargingą ir skurdų musų visuomenės nuslėgtųjų gaivalų gyvenimą, ar tai sulyg jų padėjimo, ar beturtystės, ar tamsumo, daugiausiai rupįsimės jų buvio pagerinimu, kadangi be tokio pagerinimo vargu butų reikalauti isz jų permainymo ir tautiszkai-politiszkų reikalų. To dėlei į pirmą szių rupesczių eilę L. D. P. paskiria aprupinimą, pagerinimą buvio miestų ir kaimų darbininkų, smulkžemių ir bežemių ukininkų, sodieczių, smulkių amatninkų ir pramonininkų. Szių luomų sąmonė sulyg skelbiamojo partijos tikslo yra tvircziausiu ramcziu įkunijimui jos užmanymų.

b) O apie miesto ir kaimų darbininkų padėjimą kalbant, L. D. Partija atranda reikalingu daigtu platinti tarp jų luominį ir politiszką susipratimą, palikdama jiems lsisvę tvertis organizacijas, kokias jie atras tam tikslui per reikalingas. Kadangi luominiais szių darbininkų reikalais sziandien rupinasi tam tikra Lietuvių Socialdemokratiszka Partija, tai platesnis iszdėstymas jų reikalavimų tos partijos jau tapo padarytas, ir mes pritariame jai visuose reikaluose, kurie yra sujungti su tautiszku Lietuvos darbininkų krutėjimu.

c) Sulyg prilaikymo sodieczių mes statome szitokius reikalavimus:

1. praszalinimas varžanczių visuomenę valdžios tiesų, ukininkams ir kitiems musų draug jos sąnariams, perkant žemę, miszkus ir tt.;
2. panaikinimas mokesczių, imamų iszpirkimui žemės;
3. panaikinimas yvairių naturališkų pareigų, kurias ukininkai sziandien atlieka, kaip antai: kelių taisymai, atlikimas stuikų, vietinios policijos užlaikymas;
4. sulyginimas ukininkų tiesų su visų kitų luomų tiesomis;
5. palengvinimas iszsiskirstymo sodieczių į viensėdžius;
6. sugrąžinimas konfiskuotų laike paskutinio lenkmeczio dvarų ir miszkų buvusių savininkų jų įpėdiniams, o jiems nebėsant, iszdalinimas bežemiams Lietuvos darbininkams;
7. iszdalinimas valdžiai priguliaczios Lietuvoj žemės bežemiams darbininkams;
8. uždraudimas tverti Lietuvoj kolonijas: starovierų, buvusių maskolių kareivių, sziandien valdžios daromas;
9. įvedimas lengvaus kredito nusipirkimui žemės, pagerinimui jos, nusipirkimui sėklų ir t. t.;
10. įvedimas prie valsczių patarėjų agronomų, kurie mokytų žmones geresnio iszdirbimo žemės;
11. įkurimas kiekviename paviete žemdirbystės, sodininkystės, bitininkystės mokyklų;
12. leidimas ukininkams tvertis draugystes, sindikatus, bendroves ir t. t.;

d) Sulyg amatninkų, pramonininkų, pirklių prilaikymo atrandame reikalingu rupintis jų sutvirtinimu ir apsaugojimu nuo nutautimo. Jų daugumas sziandien yra miestuose. Kadangi norime, idant musų miestai butų lietuviszki, privalome saugoti atvykstanczius lietuvius nuo isztautėjimo, o atvykusius ir jau nutautusius — stengtis prižadinti prie musų tautos reikalavimų.

c) Apginimu dvarponių ir kunigų reikalų, kaipo tvircziausių musų visuomenės luomų, mes neužsiimame, bet reikalaujame, idant tuli szių luomų sąnariai, istorijos bėgiu pametę tautystę, grįžtų prie savo užmirsztos tautos ir priimtų lietuviszką už naminę kalbą. Abudu sziuo luomu privalo rupintis musų tautos gerove, nes juodu užauklėtu ir užaugdytu yra kruvinu musų žmonių prakaitu. To dėl isz szių luomų galima reikalauti atlikimo tulų pareigų sulyg musų žmonių, bet bepasiklauti jais sulyg anų prilaikymo. (t. b.)

¶ Boston, Mass. Kompanijos czianykszczių ulyczių tramvajų isz liuoso noro pakėlė visiems savo konduktoriams ir motormanams mokestį ant 12 iki 18 centų ant dolerio daugiau.

Isz Amerikos.

Liudna naujiena.

Pueblo, Colo. Dirbtuvėse „Steel & Iron Works" per elektros inžinieriaus kaltybę iszsiliejo isz katilo verdanti geležis. Penki darbininkai slovakai likos ant vietos sudeginti, o apie penkiolika kitų baisiai apdeginti, prie tų dar dirbtuvių superintendentas ir trys „bosai". Sužeistuosius nugabeno į ligonbutį. Lietuvių czia teipgi dirba apie 48 darbininkai, bet juos Dievs nuo nelaimės sergėjo, nė viens nebuvo sužeistas. S. Daukszas.

Pavargelio likimas.

New York, N. Y. Czionai nusižudė rusiszkas revoliucijonierius Michelson, kurs maskoliszkų valdžių buvo iszsiųstas į Siberiją. Iszbuvus Siberijoj penkeris metus, jam pasisekė isz ten pabėgti, ir atvyko į New Yorką, kur jis bandė szeip teip užsidabauti ant gyvenimo duodant svetimų kalbų lekcijas. Vargas vienog spaudė jį isz visų pusių ir ant galo privertė patžudystę papildyti.

$5000 Kosciuszkos paminklui.

Illinois valstijos legislaturon, Springfielde, pasiuntinys Gaszkievicz, lenkas, padavė įneszimą, reikalaujantį, kad valstija paskirtų isz savo kasos 5 tukstanczius doliarų į fondą Kosciuszkos paminklui pastatyti Chicagoj. Savo reikalavimą jis remia ant to, kad Kosciuszką karisvo už Suvienytų Valstijų liuosybę.

Baltas varnas.

New Yorke sudža Gaynor nusprendė, kad policistas neturi jokios tiesos aresztuoti straikierių pastatytus sargus, kuriems įsakyta neprileisti scabsų užimti straikuojanczių vietas. Tokie sargai publikai jug nieko nedaro, bet jie vien su savo prieszais—scabsais kariauja, o to jiems negalima užginti.

Ne naujas pranaszavimas.

Newark, N. J. Ant laikyto czia metodistų dvasiszkųjų susirinkimo buvo ir valstijos gubernatorius Murphy atėjęs, kurs savo kalboj iszsitarė: jeigu, girdi, verdanti dabar kova tarp darbo ir kapitalo greitai nebus užbaigta sutaikinimu abiejų pusių, tai netolymoj ateityj turėsinti užgimti Suvienytose Valstijose revoliucija!

Užpuolimas ant trukio.

Butte, Mont. Bėgantis Northern Pacific geležinkeliu expresinis trukis 12 vasario, naktį, likos keliolikos ginkluotų plėszikų sulaikytas ir apiplėsztas. Paczto vagoną suskaldė su pagelba dinamito, o vagono sargą užszovė. Geležinkelių kompanija paskyrė 5 tukstanczius doliarų tam, kas suseks ir iszduos plėszikus.

Negirdetas daiktas.

Mieste Louisville, Ky., tabako fabrike "American Tobacco Co." įtaisyta tapo muzika. Laikė darbo sėdi muzikantas prie piano ir žaidžia, o darbininkams valia dainuot, jeigu tik jiems kokia žaidžiamoji meliodija yra pažįstama.

Civilizacijos progresas dvydeszimtame szimtmetyje.

Minnesotos valstijos legislatura panaikino kartuves prasikaltėliams bausti. Myriop prasudytuosius nuo sziolaik nevalia jau bus kabinti, bet juos sodins į elektros kreslą, kaipo daug "žmoniszkesnį" egzekucijos budą....

Nelaime kastynese.

Eveleth, Minn. Vasario 12 dieną Spruce Mine kastynėse užgimė ugnis, kurioj pražuvo du darbininku. 10 kitų darbininkų, kuriems ugnis teip gi buvo iszėjimo kelią užkirtusi, likosi vienog iszgelbėti.

Bažnyczią apvoge.

Newark, N. J. Nežinomi vagiliai apiplėszė czianykszczią episkopaliszką bažnyczią, paszluodami visokių brangesnių daiktų vertės ant 10 tukstanczių doliarų.

Nebus prileistos balsuoti.

Topeca, Kans. Įneszimą, kad sekancziuose rinkimuose Suvienytų Valstijų prezidento butų prie balsavimo prileistos moterys, Kansas valstijos legislatura 62 priesz 51 balsais atmetė.

Galvažudystes.

Portage, Pa. Nežinomi galvažudžiai nugalabijo czia tulą italą Pasquello ir jo paczią, pavogė sunkiai jų uždirbtus 800 doliarų, o namus, kuriame papildyta galvažudystė, dinamitu į orą iszlėkdino.

Philadelphia, Pa. Vasario 11 dieną kaimynai rado tulą senelę Nelk ir jos 26 metų dukterį savo kambaryj besivoliojanczias kraujuose su suskaldytoms galvoms. Nugabenta jas į ligonbutį, bet senelė tuojaus ten pasimirė. Menama, kad tą galvažudystę papildęs senelės Nelk sunus, kadangi jis tuojau nežinia kur dingo ir policija negal jį surasti.

St. Joseph, Mo. Tulas Oscar Dillon isz skaugės užszovė savo paczią ir paskui, kad iszvengti bausmės, pats sau kulką į galvą paleido.

St. Louis, Mo. Czia likos suaresztuotas tulas John Passoman, apkaltintas užmuszime savo paczios. Jis teisinas, kad ne jis paczią užszovęs, bet ji pati per neatsargumą sau galą pasidarius, bevartydama rankose užprovytą revolverį.

Expliozijos.

Sheboygan, Wis. Liejinyczioje firmos Ch. Helmsing, miestelyje Adell, ekspliodavo garinis katilas, kas visą fabriką ir szale esantį Burke vieszninmį į griuvėsius pavertė. Expliozijos užmusztas likos vienas 8 metų vaikas, 4 darbininkai mirtinai ir du lengviau sužeisti. Blėdies expliozijos padaryta ant 25000 dol.

Pittsburg, Pa. Pennsylvania geležkelio dirbtuvėse Pitcairne expliodavo garinis katilas, po ko veik užgimė ugnis, padarydama ant 15000 dol. blėdies. Užmusztų nė sužeistų žmonių nesirado.

Gaisrai.

Rock Island, Ill. Czionai sudegė vieszpatystės arsenalas. Ugnies padarytą blėdį rokuoja ant pusantro milijono doliarų.

New Orleans, La. 11 vasario dieną sudegė czia didžiausias teatras „Academy of Music". Visą turtą loszianczių czią aktorių ugnis prarijo. Trupos direktorius likos sunkiai sužeistas ir nugabenta jį į ligonbutį.

Hutchinson, Minn. 11 vasario sudegė czia mokykla „Anspar College". Liepsnoms teko teipgi ir turtai 200 mokytinių.

Miestelis Bremen, O. vasario 11 dieną likos visiszkai gaisrų isznaikintas, teip kad visi gyventojai pasiliko be pastogės, o prie to daugumas ir visų savo turtų neteko.

Laivas susikule.

Plaukiantis isz New Yorko pasažierinis garlaivis „Madiana", priklausantis Quebec Steamship kompanijai, užplaukęs ant povandeninių uolų netoli nuo Hamilton susikulė. Pasažieriai, kaip rodos, likos visi iszgelbėti.

Astoria, Ore. Arti Apsigavimo salavos likos audros ant kranto iszmestas keturstiebis laivas „Alsternixe". Tikima vienog, kad jį galima bus da pataisyti ir į jures atgal įgabenti.

Nelaimes ant geležinkelių.

Ties Stacija Winnetka, netoli Chicagos, bėgantis isz Green Bay, Wis., ekspresinis trukis susimuszė su atbėgusiu isz prieszingos pusės tavoriniu trukiu, kurio lokomotiva likos į druzgus sutrupinta. Maszinistas Robinson, peczkurys Flemming ir maszinisto pagelbininkas Lukeviczius likos baisia sužeisti ir rodos neiszgys. Isz pasažierių rados tik keletas lengvai sužeistų.

Anglekasių straiko santaikos komisija.

Užbaigus perklausinėjimus liudininkų anglekasių santaikos komisijos susirinkimuose prasidėjo advokatų kalbos, kurios tęsėsi beveik isztisą sanvaitę. Terp jų kalbėjo ir prezidentas Philadelphia & Reading kastynių, garsus Baer, kurs kadaisi iszsitarė, kad jį patsai Pons Dievas paskyręs valdyti kastynes. Baer yra arsziausias darbininkų prieszius, todėl savo kalboje jis viską vertė ant kalnakasių, iszvadindamas juos anarchistais, maisztininkais, naikintojais įstatymų, žmonėmis nedorais ir kas tik jam ant ležuvio papuolė. Neaplenkė nė ateivių, kurie, anot jo, prisigėrę anarchistiszkų svaigulių Europoje, atvykę į Ameriką gundo ir ramius czianykszczius darbininkus prie visokių nedorybių. Paskutinis apgynime darbininkų stojo advokatas Clarence S. Darrow. Savo karsztoje kalboj iszrodinėjo jis visas skriaudas, kokias turi darbininkai nuo savo darbdavių nukentėti, kaip baisisi jie yra isznaudojami, kaip begėdiszku budu kompanijos moka nusukti jiems algas, kurios ir be to visai esą menkos. Ne vien suaugę, bet maži kalnakasių vaikai priversti yra vergiszką gyvenimą vilkti; užuot žaidimo arba lankymo mokyklų, vaikai nuo 7 jau metų eina į kastynes, kad užsidirbti sau duonos kąsnį, kadangi dėlei menkų mokesczių vienas tėvas negali nė savo vaikams isztesėti. Straikas įvykęs, kalbėjo toliaus Darrow, dėlei savininkų kasyklų apjakimo, iszdidumo ir paikumo. Pagal jų supratimą klausimas vien tik ėjosi apie tai, kas turi virszininkauti: jie, ar darbininkai. Jie patys ir esą straiką iszszaukę su mieriu savo kartai parodyti, kad jie buvo ponais, valdonais. Bet ateis laikas, kada savininkų kastynių ir abelnai visų pramonininkų kombinacijos turės buti isznaikintos — ne kalnakasių, bet visų žmonių pasistengimais, kuriems jau ta didžturczių tiranija iki gyvam kaului pagriso, ir jie visus žemės turtus turės sykį į savas rankas paimti. Kova terp darbo ir kapitalo tęsis teip ilgai, pakolaik žmonės nenulenks kapitalistų sprando ir ne privers save godoti. — Nebuvo dar atsitikimo, kad laike didesnių straikų nebutų įvykę didesni ar mažesni gvoltai, kraujų praliejimai. Paveikslan privesti reik paskutinį kalnakasių straiką. Apie 750000 žmonių, prie straiko prisidėjusių, gyvena ant visai nedidelio žemės ploto ir jiems, dėlei menkų uždarbių, darbui sustojus prisieina didelis vargas kęsti. Ar galima tad stebėtis, kad tas kartais gimdo ir kruvinus atsitikimus, ypacz kad su vargszais juobegėdiszkiausiai apseinama isz szalies savininkų kastynių. — Ateivius Darrow savo kalboje labai iszgyrė, kaipo darbszczius žmones ir iszmananczius vertę žmogaus. Jeigu jie straikuose yra tvircziausi, drucziausiai laikosi, tai tas tik parodo, kad jie geriau mato daromas jiems skriaudas, geriau supranta žmogaus tiesas ir už jas kovoja. —

Su Darow'o kalba užsibaigė ir santaikos komisijos atviri susirinkimai. Szios sanvaitės ketvergė komisija susirinks Washingtone ir czia darys savo rodas prie uždarytų durių. Tikima, kad iki szio mėnesio pabaigos komisija vis savo rodas užbaigs ir apgarsins nusprendimą.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Laikas susiprasti.

Praslinko jau keletas metų kaip skaitome musų tautiszkus ir darbininkiszkus laikraszczius, ir kiekvieną sykį, paėmus tokį laikrasztį į rankas, szirdis isz džiaugsmo ima plakti. Mat pabaigoj devynioliktojo ir pradžioj dvideszimto szimtmeczių musų szviesuoliai sujudo visi darbuotis ant kulturiszko Lietuvos pakėlimo ir tie jų darbai isztikro yra mums užtekėjimu naujos, szviesesnės gadynės. Sujudome vėlai, bet pasidėkavojant triusui musų darbininkų lietuviszka literatura likos gausiai papildyta naujais iszleidimais, naujais veikalais ir nuveikti kiti ne mažiau svarbus reikalai. Miela yra gerus darbus minėti, bet szalia tų gerų darbų yra ir daug musų silpnybių ir jų negalima apeiti ne papeikus. Negeistiniausiais tų silpnybių apsireiszkimais yra nepaliaujami musų vaidai tarp klerikalų partijos su svietiszkaisiais. Abiejų szitų partijų szalininkai žiuri ant vieni kitų su neužsikentimu ir yra vieni kitiems pasirengę net asabiszkai kenkti vien dėl to, kad jų nuomonės nesusitaiko. Svietiszkiejie niekina "mokytojus tikėjimo", sakydami, kad tie pavėslai nieko naudingo neveikia ir negali nuveikti, kuomet vėl klerikalai, suriszę savo asabiszkas užmanczias su tikėjimu ir evangelija, keikia purviniausiais žodžiais svietiszkuosius, per savo laikraszczius užpuldinėja asabiszkai ir neretai griebiasi net denuncijacijų. Tokiems vaidams ir užsipuldinėjimams vienų ant kitų einant, musų tautiszki reikalai daug nukenczia. Ar gi negalima butų kritikuoti viens kito nuomones teip gerai be asabiszkų užsipuldinėjimų, kaip kad su jais? Man rodos kad galima, o szitaip darant, prisilaikant teisybės ir remiant savo nuomones ant argumentų mes greicziau galėtumėm sueiti į vienybę ir nesieikvotų bereikalingai musų spėkos, kurių ir teip neperdaugiausiai turime. O spėkų mums reikia, darbo ant tautiszkos dirvos perpilna ir reikalaujasi stropių rankų ir sujungtų pajiegų ant jo nuveikimo. Tai-gi ar ne laikas butų atsikratyti nuo savo siaurų pažvalgų, kurios mus nuveda tik prie paprastų kasdieninių vaidų už tusczią maszą. Tas jug mums ne naubą, bet blėdį atnesza. Vietoj to tegul užgiama tarp mus visų broliszka meilė ir sutikimas, per ką mes lengviau pasieksime visus savo geresnius mierius.

Varguolis.

Isz So. Boston, Mass.

Lietuviai turi but baudžiavos laikuose teip įprato svetimą jungą vilkti, kad net iki sziol neįstengia iszmokti pats savimi valdytis, bet vis nori, kad kas kitas jiems ant sprando jotų. Dras Szliupas su kun. Burba prakaitavo, kolaik Amerikos lietuvius atskyrė nuo lenkų, bet tai kovai užsibaigus, lietuviai pradėjo plaktis prie žydų, ką aiszkiai gali matyt kiekviename mieste ir miesteliuke. Paveikslų netruksta. Sztai musų mieste trys žydai užlaiko kontoras pardavinėjimui laivakorczių ir persiuntimui pinigų ir apie penkias karcziamas — ir beveik visi vien nuo lietuvių ir kelių lenkų puikiai užsilaiko. Savo karcziamose už baro žydai lietuvius pastato, ir tie neiszmanėliai visaip rupinas, kad tik kuodaugiausiai musų tamsunėlių į tas karczimas priviliuoti. Neįstabu todėl, kad žydai neszioja auksinius laikrodėlius ir žiedus, o musų lietuvis, katalikas vaikszczioja apdriskęs, su apsmogusioms lupoms, su sulopyta galva ir džiaugiasi tuo, kad esąs katalikas ir bent duszios neprapuldąs... Kad lietuviai be raugalo neapseina, tai visi žino, bet visgi reiktų nors vieszose vietose mandagiau pasirodyti. Kiek vienog teko matyti, tai ne buvo dar nė vieno didesnio lietuvių susirinkimo, ant kurio nestetų keletas su apsipelenavusioms blakstienoms. Sztai vasario 1 d. laikytas czia buvo kriauczių unijos susirinkimas. Susirinko daug lietuvių ir sztai tuli jų, negana jau apsigėrę atėjo, bet dar su savim ir po pilnas bonkas atsinesze ant salės, kur susėdę ant grindų pradėjo gurksznoti. Koktu, isz tikro, buvo žiurėti, net ir žydai pasibiaurėję ėmė juoktis, bet lietuviams katalikams gėdos nėra.

Į kriauczių uniją sykiu priguli lietuviai, žydai ir italai. Szių paskutinių skaitlius nedidelis, bet lietuvių bus per 300. Urėdus unijoj užima žydai, ypatingai apmokamus (sekretorius ir agentas gauna po 18 dol. ant sanvaitės). Yra ir lietuvių tinkanczių ant urėdų, bet žydai jų neprileidžia, nežiurint ant to, kad lietuvių yra daug didesnis skaitlius ir jie kiekvienas lygiai moka po 10 centų ant sanvaitės mokesczių. Paraonas Egypte žydais arė ir akėjo, dabar žydai padarė sau paklusniais lietuvius. Laikas vienog butų ant savo kojų atsistoti.

Unijistas.

Dėlei apsigyvenimo ant farmų.

Atvykę į Ameriką lietuviai turi jucsunkiausius darbus dirbti, bet savo teip sunkiai uždirbtus pinigus tankiausiai ant niekų iszleidžia, prageria karczemose arba kortoms pralosza. Tie-gi, kurie sziek tiek skatiko susideda ir nori kokį biznį pradėti, paprastai uždeda karcziamas, kadangi tai yra lengviausias amatas isz baczkos szinkuoti. Argi ne geriau butų, kad lietuviai ir czia Amerikoj, teip kaip Lietuvoje, imtųsi už ukės, prie žemdarbystės? Sztai kaip asz pastojau farmeriu: keletas metų atgal atvykau į Ameriką ir pirmiausiai persisamdžiau ant farmos už darbininką. Kelis metus padirbęs ant farmos susidėjau keletą szimtų dolerių ir užmaniau patsai kokį "biznį" pradėti. Nuvykau į Brooklyną ir braukszt užsidėjau saliuną. Bet tas biznis man nepavyko: susirgau sunkia liga, o pasilikę be priežiuros darbininkai visą mano biznį supucavo.. Į keletą mėnesių pražudžiau apie pusantro tukstanczio doliarų ir pasilikau be turto, tiktai su nuskurusia sermėga. Grįžau atgal ant farmos dirbti. Ilgai netrukus susirinkau vėl keletą deszimczių doliarų ir pradėjau vėl svajoti apie biznį. Apsirinkau farmą. Turėdams vos septynias-deszimt doliarų užėmiau farmą, kasztuojanczią tris tukstanczius doliarų. Sunku isz syk buvo ir nemažai vargo pakneszau, kadangi neturėjau isz ko nė gyvulių nusipirkti, nė padarų susitaisyti, nė kuo laukus gerai apdirbti, bet mets po metui pradėjo taisytis ir sztai per devynis metus mano triuso ir vargo dabar mano farma verta jau szeszių tukstanczių doliarų. Tai-gi dabar supratęs vertę žemdarbystės, asz velyczia kiekvienam savo tautiecziui, kurs sziąp Amerikos szalelę aprenka už antrą savo tėvynę, imtis už žemdarbystės, pirktis farmas. Tokiu budu iszsisuksite isz fabrikinio jungo ir tapsite patys savais "bosais", turėsite visada sveiką orą, kuriame liuosiau ir lengviau kvepuojasi, savo ukę, savo lengviaus uždirbtą duonos kąsnį, o savo vaikeliams sukrausite tvirtesnį lizdelį. Nemėtykite, broliai, savo sunkiai uždirbtų skatikų po karcziamas, bet dėkite juos į kruvelę ir kaip veik surinksite atsakanczią sumą — pirkkite farmą! Duodams tą prieteliszką rodą kiekvienam savo tautiecziui, liekuos visada jums gero velyjantis

Konstantinas Pranaitis,
Ludlow Centre, Mass.

Isz New Britain, Conn.

Skaitant laikraszczius apie krutėjimą lietuvių, gyvenanczių kitose jų apsirinktose kolionijose, reikia pripažinti, kad ir musų miestelio lietuviai užpakalyj nepasilieka. Teisybė, du ar trys metai atgal New Britaino lietuviai ramiai sau miegojo teip, kaip kad dabar dar miega kitų niekurių miestelių lietuviai, ir gal butų dar iki sziol miegoję, jei į czia nebutų atsilankę keletas prakilnesnių brolių, kurie savo darbais besnaudžianczius ant kojų pakėlė. Tarp tų judintojų lietuvių reikia paminėti p. J. Kovą, vyrą pilną energijos ir gerų norų, kurs atvykęs į czionai ir suradęs porą kitų sau draugų, kaip antai Alksninį ir Malaszką, pradėjo agituoti ir raginti lietuvius į darbą. Pirmiausiai likos sutverta czia "Apszvietos" draugystė ir prie jos įrengtas knygynas, kuriame sziądien randasi jau su virszum trys szimtai egzempliorių visokio turinio knygų, ir pareina visi lietuviszki laikraszcziai, prie to ir vienas angliszkas. Lankanczių knygyną lietuvių yra jau ne mažas skaitlius; daugumas mat suprato, kad geriau ir smagiau laiką galima praleisti prie skaitymo ir apsznekėjimo visokių palytinczių musų gyvenimą klausimų, negu karcziamose prie baro, kur ir kiszenius tusztinasi ir sveikata naikinasi. Keliant kokius nors pasilinksminimus, balius — New Britaino lietuviai dabar jau ne apsieina be prakalbų, deklamacijų dainų ir tt. per ką jie ne tiktai pasilinksmina, bet ir sziokią tokią dvasiszką naudą aplaiko. Tik toliaus, broliai, teip darbuokimės, sueikime dar į ankesztesnę vienybę, daugiau atkreipkime atidos ant musų tautiszkų reikalų, o musų geresni darbai iszduos ir geresnius vaisius.

Vincas Mikalonis.

Bridgeport, Conn.

Vasario pirmą dieną musų miestelio lietuviai sutvėrė czia kliubą vardu "Lithuanian Independent Club", į kurį ant syk prisiraszė 28 sąnariai. Į kliubo virszininkus likos iszrinkti: A. Nanartonis pirmsėdžiu, P. Petraitis jo pagelbininku, K. Zaleskis sekretorium, T. Padalskis kasierium, A. Vorinkaitis knygium. Prie kliubo bus įkurtas knygynėlis, kuriame bus užlaikomi visi lietuviszki laikraszcziai ir naudingesnės moksliszkos ir beletristiszkos knygos. Velytina, kad czianykszcziai lietuviai juo skaitlingiausiai į szį kliubą prisiraszytų, kadangi, įrengus didesnį knygynėlį, galėtų liuosas nuo darbo valandas apversti ant pasiskaitymo naudingų ir pamokinanczių rasztų ir tokiu budu protiszkai lavintis, o prie to draugiszkose pasznekose su savo sanbroliais smagiau laiką praleisti, negu besitrankant po karcziamas.

A. Vorinkaitis.

Isz Roslyn, Wash.

Darbai czia einas vidutiniszkai, dirbame po 12 valandų ant dienos, bet darbas biaurisi sunkus ir uždarbiai menki. Lietuvių gyvena czia apie 15 szeimynų ir apie 40 pavienių, nevedusių. Kai-kurie turi jau ir savo namelius ant kompanijos žemės iszsistatę. Isz lietuviszkų biznierių yra czia tik vienas Antanas Kaunas, kurs laiko karcziamą, bet žmogus begalo tamsus, apie tautiszkus musų reikalus nieko neiszmano ir žinoti apie juos nenori. Visi jo darbai užsibaigia vien viliojimu isz savo tautieczių sunkiai uždirbtų pinigų, kartais net ir visai nepadoriu budu. Teip antai, jeigu pribuva isz kur koks naujokas, o turi sziek tiek pinigų, tai karcziamninkas duoda jam vietą ant virszaus savo karcziamos ir laiko teip ilgai, pakol tasai nepalieka pas jį visų pinigų, o paskui iszva-

ro laukan. Sykį užminiau jam užsirasztyti lietuviszką laikrasztį, bet atsakē man, kad jis isz to jokios naudos nemato — nedyvai, žmogus nē skaityti, nē raszyti nemoka. Dar kartą kalbinau jį paaukauti kiek nors ant suszelpimo kankintinių, bet jis apie kankintinius nieko nežino, todēl ir mane ir visus aukaujanczius isz durnino, kad ant vējo pinigus blaszką. Kažin, ar ir kitur tokie jau musų biznieriai, kurie apie savo tautos reikalus nieko neiszmano, o vienog isz tų paczių lietuvių sau gyvenimą daro?

A. Draugelis.

Isz Spring Valley, Ill.

Ant 8 vasario dienos I. P. Linksmas Jaunųjų (?) kliubas buvo pasirengęs duoti perstatymą dramos "Pones ir Mužikai", bet dēlei įsivieszpatavusios musų miestelyje raupų ligos likos visi susirinkimai uždrausti ir perstatymų salēs uždarytos; todēl teatras turējo but atidētas ant tolesnio laiko, kada pasibaigs ligos.

Tautiszkas czianyksczių lietuvių krutējimas yra silpnas. Teisybē, žmonių su gereniais norais randasi ir czia, bet jų prieszų pajiegos yra daug didesnēs ir jie visiems gereniems užmanymams stengiasi kelią užstoti. Abelnai daugumas mēgsta karcziamose laika praleisti, negu ką nors naudingesnio veikti.

Kepurē.

Iszlaimējimas ant tēvynēs aukuro.

Sausio 15 dieną asz žemiau pasiraszęs susiginczijau su p. Szlekiu dēl "Anykszczių Szilelio". p. S. prieszinosi man, nežinau kokiu budu remdamasis ant Karvojaus 14 laiszko, tilpusio "Žvaigždēj", buk a.a. vysk. Baranauskas nēsąs autorium "Anykszczių Szilelio" bet tik plagiatu, taigi pasisavinęs kito veikalą pasiraszē savo pravardę. Asz gi tvirtinau, kad tai yra jo grynas veikalas. Negalēdami pertikrinti vienas kitą, sumetēm pinigus su tokia apszneka, kad iszlaimēti turi eiti ant besimokinanczios jaunuomenēs. Ant persitikrinimo kreipēmēs prie savo tautieczio p. Szerno, kurs geriausiai tuos darbus pažįsta. Atsakymą gavau 22 sausio, kuris szeip skamba: "Vyskupas Baranauskas yra vienu isz geresnių lituviszkų dainių, mažai yra tokių, kurie tame su juo galētų lygintis. Todēl "Anykszczių Szilelį" jis nereikalavo semti nuo prastesnių, bet pats jį parasze: Pirmiausiai jį iszleido vokiszki kalbų žinovai su vokiszkais komentarais. Vyskupas Baranauskas buvo ir tikras žinovas lietuviszkos kalbos." (Paraszas). Kadangi ginczas nebuvo girtuvēje, tai nereikējo vienas kitą pertikrinti su kumszczia, bet jieszkojom teisybēs ten kur galima surasti, ir pinigai nenuskambējo ant baczkos dugno, bet ant tēvynēs aukuro. Szį atsitikimą ne dēl to paduodame, kad pasigirti, bet dēl to, kad pildyti užmanymus gerų tautieczių, kurie ragina prie kiekvienos progos dēti aukas ant tautiszkų reikalų. Ginczas buvo ne oli Pittston, Pa. Iszlaimētas yra $1.00, kurį prisiunczių "Lietuvos" redakcijai sudēti ant tēvynēs aukuro.

Iszlaimētojas Vincas Pukas.

Isz visur.

‖ Po paskutinių Maskolijos kaimieczių maisztų, ministras Pleve iszsiuntinējo visiems policijos virszininkams įsakymą, idant jie apvažinētų savo pavieczius ir agituotų tarp žmonių dvasioj prieszingoj revoliucijiszkam judējimui. Iszējo vienog atbulai. Daugelyje vietų žmonēs tik nuo tų paczių žandarų ir iszgirdo apie platinamas naujas idējas ir apie revoliuciją ir viską suprato kitaip, negu valdžios norējo. Susigriebē ant galo ministras ir sztai iszdavē kitą slaptą paliepimą, kurs skamba: "Įsakymas, visiszkai slaptas. Ponams žemskių policijos virszininkams. — Policijos departamento įsakymų isz 9 liepos p. m. Nr. 4592 paliepta buvo tamistoms apvažinēti kaimus ir ant valsczių susirinkmų mokinti gyventojus, idant jie sulaikytų tokius žmones, kurie atsilanko į kaimus dalyti revoliucijiszkus rasztus arba skelbti žinias apie padalinimą žemēs. Sziuomi gi ponas ministras įsako mokinti apie tai žmones tik tokiose apygardose, kur bus nutēmyta, kad žmonēs jau žino ką nors apie revoliucijiszką judējimą ir neprielankauja valdžiai". Isz to matyt, kaip keblam padējime randasi caro szunelis. Budas, panaudotas revoliucijiszkam judējimui gesyti, iszējo pacziai valdžiai ant nenaudos, ir ji mato, kad juo toliau, juo labiau ji žudo spēkas akyvaizdoj revoliucijiszko sukurio, griebianczio į savo vidurius vis ir vis didesnes "n'isztikimųjų" eiles.

‖ Keliolika jaunesnių Italijos katalikiszkų kunigų padavē popiežiui praszymą, idant jis katalikų kunigams pavelytų moteris vesti teip, kaip antai grekų katalikai kad veda, taigi kad jis panaikintų celibatą. Savo peticijoj jie nurodo, kad kunigų celibatas (bepatystē) juo blogiausiai atsiliepia teip ant paties kliero, kaip ant bažnyczios ir moraliszkumo. Tą, girdi, paliudyja daugelis įvairių atsitikimų diocezijose, kur kunigai dasileidžia sodomitybēs su mokyklų vaikais, sužaga jaunas mergaites etc., kas jug ne sykį turējo atsimuszti ir į paties szventojo tēvo ausis. Dēlei tos priežasties, kad ant visados palaidoti tokius žeminanczius bažnyczią, tikējimą ir visą dvasiszkiją apsireiszkimus, tegul szventasis tēvas panaikina, ant galo, celibatą ir katalikų kunigams daleidžia ne tiktai gaspadines laikytis, bet ir apsivesti. — Panaszus praszymai szventam tēvui buvo jau tris sykius siųsti, bet popiežius nieko ant jų neatsakē. Taigi praszytojai sanprotauja, kad tie jų praszymai niekada popiežiui nebuvo parodyti ir todēl szią paskutinę peticiją jie rengiasi italiszkuos laikraszcziuose pagarsinti.

‖ Prie chronikos įszventintų kriminalistų. Prisiegdintųjų sūdas Lagrono, Iszpanijoj, myriop prasudijo kunigą Valdecanto. Tas kunigužis mat isz skaugēs savo numylētinę užmuszē. Kunigas Maszek isz Karnten pakliuvo į kalējimą už tai, kad jis kitam kunigui misziose pritarnaudamas norējo jį nunuodyti, įpildams nuodų į vyną. Suaresztuotas jis norējo nuduoti sumiszēlį, bet daktarai — psychiatrai atrado jį pilno proto besesantį. — Kunigą Praną Schaloven Marburgo sudas nusprendē ant szeszių sanvaiczių sunkaus kalējimo už tai, kad jis savo gaspadinę sumuszē ir gązdino ją nugalavimu, jeigu ji jam neprisipažins kelis sykius per sanvaitę jinai jį prigaudinēja, susidēdama su kitais jaunikaicziais. Jai neprisipažįstant, kunigužis isz skaugēs pagriebē rovolverį ir grasino ją kaip pasiutusį szunį užmuszti, jeigu ji nepasakys, kokiuose prietikiuose ji yra su dviem jam žinomais vyrais. Iszgelbējo ją nuo kulkos netikētai pribuvęs į klebonija klapczius.

‖ Londono laikrasztyj "Times" contre-admirolas Basil Cochrane apraszo, kokiu budu yra czia baudžiami grenadierių gvardijos jaunesnieji oficierai. Anot jo, už mažiausią prasikaltimą oficierai atiduodami yra kariszkam sudui, susidedancziam isz augsztesnių oficierų, kurie paprastai prasikaltēlį prasudija ant nuplakimo. Budelių darbą atlieka tie pats oficierai, ir tai visi be skyriaus. Prasikaltēliui apnuogina pasturgalį ir įpila nuo 6 iki 40 lazdų. Kiekvienas oficieras, kad ir geriausis prasikaltēlio draugas, turi vieną sykį kirsti su lazda, o jei kas per lengvai pliekia, tai priverstas yra pliekimą antrą syk atkartoti. Jau po pirmų kelių kirczių tankiai pasirodo kraujas. Tokiai bausmei galiaus papuolē ir admiralo giminietis, kapitonas Leveson-Gower, kurs buvo teip baisiai sumusztas, jog turējo ant visada savo tarnystę apleisti. Iszējus dabar į aiksztį dalykai į trumpą laiką perkelti bus į parlamentą ant apsznekējimo.

‖ Isz Berlyno pabēgo tulas Nardenkoetter, kurs už szarlatanystę buvo suaresztuotas, bet po 15 tukstanczių markių kaucijos isz kalējimo paleistas. Skųsta jį už tai, kad jis pardavinējęs visokius miszinius nuodų, susidedanczius isz gyvsidabrio, jodo, žiurkžolių etc. ant apnuodyjimo žmonių. Nuodus tuos galima buvo visaip panaudoti, sutaisant su valgių, įberiant į maudynes arba isztepant pataluose. Tuo pardavinējimu nuodų Nardenkoetter uždirbdavęs apie tris tukstanczius markių per mēnesį.

‖ Dēlei neužderējimų pereituos metuos Dalmacijos gyventojai badu mirszta. Negana to, prisidējo da ir kita nelaimē, prasiplatino karsztligēs, taigi kas nenumirszta isz bado, tą karsztligēs papiauja. Daktarai menką jiems pagelbą gali suteikti, kadangi jų visai mažai czia yra, kituos apskricziuos net jokio daktaro nesiranda. Czekų laikrasztis "Narodni Listy" atsiszaukia į visus slavus, kad tie rupintus nelaimінguosius gelbēti.

‖ Konstantinopolyj likosi myriop prasudytas aptiekorius Hacz kin, kurs laike kalēdų szvenczių Kumpaku katedroje szovē į armenų patriarką Ormanianą. Užmanytojas to szoka b'o ant patriarko gyvasties Baghas Kapreliona, kuriam pasisekē užrubežin pabēgti, teipgi likos myriop prasudytas; kiti du suokalbyje dalyvavusieji nusudyti ant viso gyvenimo į kalējimą.

‖ Kenczantiems vargą sziaurinēs Szvedijos gyventojams isz Amerikos pasiųsta iki sziol 17500 dolarių paszelpos, kurių 5000 dol. paskirta yra ant nupirkimo kvieczių sēklai, o likusiejie pinigai ant aprupinimo maistu vargingų mokyklas lankanczių vaikų. Vargas gyventojų yra labai didelis ir ant suszelpimo jų iki pavasariui reikalaujasi mažų-mažiausiai milijonas dolarų.

‖ Szkotijoj iszsiliejo upē Clyde, užtvindydama visą Ruthglein apskritį, kuriame randasi kelios deszimtys fabrikų. Blēdies pridaryta daug; gyventojai turējo apleisti namus, fabrikai apsistojo, geležinkeliai likos daugelyj vietų iszplauti, per ką trukių bēgiojimas turējo apsistoti, bet isz žmonių rodos niekas neprażuvo.

‖ Brukselej, Belgijoj, likos ant viso gyvenimo į kalējimą pasodytas italiszkas anarchistas Gennaro Rubino, kurs 15 d. lapkriczio pereitų metų norējo užmuszti karalių Leopoldą, paleisdamas į jį tris szuvius.

‖ Vasario 12 dieną, persikeliant per upę Visloką, Galicijoj, apsivertē pervažas, ant kurio buvo 50 žmonių ir daugelis jų prigērē.

‖ Galicijoj iszdegē visas miestelis Kruc. Apie 500 szeimynų pasiliko be pastogēs.

Vietines Žinios.

— Nuo pereitos subatos nakties pasinaujinę szalcziai su smarkiais sniego pustymais pagriebē vēl keletą aukų isz eilēs vargdienių. Ant Clark ul. po nr. 306, ties namų durimis panedēlio rytą isz pusnio iszvilktas tapo lavonas suszalusio Clark Geib'o, senelio 68 metų. Vargszas turējo ant savęs vos vieną sudriskusią sermēgēlę. — Tą pačią dieną ties turtingiausia visame mieste departamentine krautuve, Marshall Field, pakelta nuo szalygatvē mažą, gal kokių 7—8 metų, mergaitę, kasdieninių laikraszczių pardavinētoją. Ant jos buvo pora sudriskusių szkarmalų apvilkta, czeverykaitēs sudriskę teip, kad pliki pirsztai kyszojo laukē. Kas jį, kur jos tēvai gyvena — nežinia, kadangi pakelta ją vos gyvą ir nuo perszalimo da žado neatgavo.

— Pereitame "Lietuvos" num. praneszta buvo apie atsilankymą į czionai naikintojo socializmo, kunigo Heiter, kurs turējo laikyti diskusiją su "Arbeiter Ztg." redaktorium R. Grossmannu ant tēmos "Socializmas ar Tikējimas". Diskusijos vienog ne įvyko: godojamas kunigas pabugo ir savo priesziui parasze laiszką, kad jis jokiu budu nenorįs stoti į vieszus ginczus su socialistais. Kodēl? Be abejonēs žmogus jauczasi, kad neįstengs atsikirsti ant moksliszkų pamatų statomoms socialistų teorijoms, o kompromituoti save akyvaizdoje minios ir isztikimų sau avelių vis gi ne smagu.

— Ant Cornelia ul. įvyko pereitą nedēlią kova terp lenkų Juozo Wojcik ir St. Piantek, kurioj Wojcikas likos peiliu subadytas teip baisiai, kad reikējo jį į paviecziо ligonbutį gabenti. Antra tokia jau lenkų kova įvyko ant Elston ave. namuose nr. 450, kurioj Jan Gurski ir Jan Kryżak peiliais subadē treczią savo draugą Wladą Palinskį. Subadytąjį nugabeno į brolių Aleksijonų ligonbutį, o užpuolikus į kalējimą.

Draugyscziu Reikalai

Chicago. Dr-te Sz. Petro ir Povilo ant szio viso meto sumažino iki $1.00 instojimo mokesti naujai instojantiems į Dr-te sanariams. Dr-tes mitingai yra laikomi paskutineje nedelioje kiekvieno menesio, 2 val. po pietu, Apveizdos Dievo parapijos saleje, kerte 18 ir Union ulycziu. Todel norinti instoti in Sz. Petro ir Povilo Dr-te teiksis ateiti ant mitingo ir bus noriai priimti. Pasiskubinkite pakol pigus instojimas. Komitetas.
(20—2)

Antras rožinis balius.

Chicago. Dr-te Szv. Antano isz Padvos, tures save antra rožini baliu nedelioj, 22 Vasario, 1903, Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted St., terp 24-tos ir 35-tos ul. Prasides 4 val. vakare. Inženga 25c, porai. Bus tai gražiausias, didžiausias ir paskutinis balius priesz užgavenes. Ant baliaus bus dalintos gražios rožes už dyka, kiekvienam atsilankancziam svecziui ar vieszniai. Todel visus lietuvius ir lietuvaites užpraszome atsilankyti ir pasilinksminti, nes muzyke bus labai graži, kokios dar lietuviai ne girdējote.

Dr-ste Szv. Antano.

Shenandoah, Pa. 23 Susiv. L. A. Kuopa tures savo pirma baliu panedelyj, 23 vasario. Robinsano saleje, Shenandoah, Pa. Inženga vyrams 25c. moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia skaitlingai susirinkti.

Kamitetas.

PRAKALBOS.

Newark, N. Y. Vietine T. M. Dr-tes Kuopa, ant paminejimo persikeitimo baudžiavu 20-metinio "Auszros" spinduliu jubilejaus, 5 d. Kovo sz. m. svetainej po nr. 209 Ferry st. (netoli Hamburg place) parengia progresiviszkas prakalbas. Ceremonija prasides 8 val. vakare. Laikus perkratines savi ir svetimmiesczial kalbetojai. Visi vietiniai ir aplinkiniai szirdingai užpraszomi.

Newark'o T. M. Dr-tes Kuopa.

Pittsburg, Pa. Tevynes Myletoju Dr-tes Kuopa tures savo susirinkima panedelyj, vakare 23 Vasario, Svetaineje Vitauto Mokslo Dr-tes, 2124 Forbes St., ant kurio visus sanarius ir visus kitus gerus lietuvius kvieczia susirinkti.

Jgnacas Jutelis, kuopos sanarys.

Parapijos Balius.

Baltimore, Md. Visu Szventu Neprigulminga parapija turesavo trecziа pusmetini baliu panedelyj, 23 Vasario, National Bavarian svetaineje, ant S. Frederik ul. Prasides 7 val. vakare. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia kuoskaitlingiausiai susirinkti.

Juozapas Geležele, parap. sekr.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Grubliauskienes (po antru vyru Ciparience), gyvenusios ilga laika Chicagoje, teipgi pajieszkau Juozapo ir Emilijos Tolisziu, isz kaimo Obelyno, Szilelio parap., Raseiniu pav., Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Juozapas Umant,
87 Plymouth Place, Chicago, Ill.

Pajieszkau geros vietos ant uždējimo sztoro ar saliuno. Kas duos apie tai reikalinga informacija busiu dideliai dekingas.
Vincent Novicki,
Box 54, Crystal Falls, Mich.

Pajieszkau savo szvogerio, Antano Smilgiaus, Suvalku gub., Vladislavavo pav., kaimo Gudaicziu, jau seniai kaip iszkeliavo isz Lietuvos, ir kur jis yra, Amerikoj ar kitur, nežinau. Pajieszkotoja Agota Smilgiute, (po vyrui Martinkaitiene). Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Franz Martinkaitis,
362 Koenigstrase, Elberfeld, Germany.

Pajieszkau savo pusseseres, Marijonos Ginkaites, Kauno gub., Raseiniu pav., Szilelio parap. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Simon Zarenka,
Box 1117, Kewanee, Ill.

Pajieszkau savo brolio, Jono Lukoszeviciaus, gyvenusio East St. Louis, Ill. Paeina isz Kauno gub. ir pav., Grinkiszkes parap. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Juozapas Lukoszeviczia,
9 Bowman St., East St. Louis, Ill.

Pajieszkau Juozapo Bendaraviczіaus, Suvalku gub., Kalvarijos pav., Raudian o gm., kaimo Skersabaliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Antanas Kalvaitis,
Pictou, Colo.

Pajieszkau savo brolio, Stanislovo Salduko, Kauno gub., Raseiniu pav., Skaudviles parap., kaimo Velnikiu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Petras Saldukas,
Port Surin, Teying Camp., Florence, Wash.

Pajieszkau Kazimiero Sturono, Kauno gub., Raseiniu pav., Jurburko vol., kaimo Montvilu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Juozapas Laurinaitis,
73 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Kas kur užtemys Antana Kova, isz Kauno gub., Skavdos vol., Kiviliu kaimo, teiksis man duot žine, o gaus $15.00 nagrados. Jis yra 5 pedu ir 3 coliu augsztas, iszdžiuves, plati kakta, geltoni ploni usai, vienos akies virszutinis blakstienas isvkirstas, žiuri isz paniuru. Duokite žine ant adreso:
Leon Davgin,
1525 N. Hancock St., Philadelphia, Pa.
(20—2)

Aukos ant Kankintiniu.

Dom. Puiszis, Springfield, Ill.	.25
Jonas Tunila "	.25
A. Draugelis, Roslyn, Wash.	.25
V. Jokubinas, Chicago, Ill.	.25
Buvo	256.46
Sykiu	$257.46

"AUSZROS Dr-tes" fondas.

V. Pukas, Wharton, N. J.	1.00
Buvo	175.96
Sykiu	$176.96

Pereitame nr. insiskverbe klaida abelnoje sumoje, vietoje $275.96, turejo buti tik $175.96.

Aukos Visztaliui.

V. Jokubinas, Chicago	.25
Buvo	5.70
Sykiu	$5.95

Pikninkams daržas.

Ant ateinanczio pavasario bus parengtas puikus pikninkams daržas, užimantis 10 lotu, visas elektra apszviestas; didele szokiams platforma, ant kurios tilps 100 poru, dvejos supuoklēs, cigarstand, bowling alley ir daugybe kitu zabovu. Isz viso Chicagos miesto galima privažiuo elevatorium arba 63 streetkariais už 5c. Draugystes gali gauti savo pikninkams szi narža pigiau kaip visur. Atsiszaukite pas (24—4)
Paul Karecka,
758—123-d st., West Pullman, Ill.

Pasilinksminimo Balius.

Chicago. Subatoj ir nedelioj, 21 ir 22 Vasario darau pasilinksminimo baliu, kurs bus didžiausias, puikiausias ir paskutinis balius priesz užgavenes. Todel kvieczіu visus be skirtumo atsilankyti, o prie geros muzikos dideleje saleje gerai pasiszoksite ir pasilinksminsite priesz ateinanczia gavene.
Antanas Bitinas,
1159 S. Western ave. Chicago, Ill.

Maskarados Balius.

Chicago. 21 d. Vasario, bus pirmas maskarados balius saleje Jurgio Papausko, 3400 Auburn ave. Prasides 6:30 val. vakare. Yra kvieczіami vaikinai ir merginos kuonavatniausiai apsirede ateiti ir pasilinksminti, kiekvienas maskaradiszkai apsiredes gaus puikes dovanas. Muzika grajys prof. J. R. Inženga vyrams 15c., merginoms dykai. Nedelioj, 22 Vasario ir Utarninke 24 Vasario, tai yra užgaveniu vakare darau pasilinksminimo balius. Todel visus kvieczіu atsilankyti ir linksmai praleisti užgaveniu vakarus. Podraug apreiszkiu kad asz turiu puikia sale baliams, vestuvems ir mitingams, ir pakeleiviams nakvyne ir roda suteikiu dykai,
Jurgis Pupauskas
3400 Auburn ave., Chicago. (20—2)
Telephonas, Root 1491.

Reikalinga dora lietuvaite prie fotografiszko offiso, mokintis fotografiszko darbo. Tur moketi lenkiszkai ir nors biski angliszkai susikalbeti.
J. P. Rashinskas,
3213 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Merginos ir vyrai, reikalaujanti darbo, gaus ji pas mus. Vieta del reikalaujanczіu darbo atidaryta yra American Bicycle Co. Budinke, kerte 16-tos ir Clark ul., pas Western Paper Stock Co.
(27—2)

APGARSINIMAS.

Praneszu meilingiems Tautiecziams, kad asz kupcziausiu su knygoms tik iki nauju metu, 1904. Reikalaujanti knygu prisiuskite už 5c. marke, o gausite naujausia ju kataliogа. Podraug primenu, kad asz Amerikoje spaudintu knygu Amerikon neparduodu, vien tik Vokietijoje spaudintas. Adresuokite:
V. KALVAITIS, Tilsit, Germany.

Pigiai ant pardavimo geras saliunas, geroje vietoje prie dideliu fabriku, biznis nuo seniai iszdirbtas. Parsiduoda isz priežasties partnerio myrio. Atsiszaukite po nr. 1246 W. 13-th St., Chicago, Ill.
(20—2)

Naujas Žodynas.

Žodynas lietuviszkos ir angliszkos kalbu, sutaisytas Antano Lalio, Chicago, Ill., 1902, turintis puslapiu 390, dabar yra gatavas. Yra tai pirmoji dalis lietuviszkai-angliszko žodyno, kuri tai didžiausia ir geriausia knyga isz visu su lyg sziol iszleistu lietuviszkai-angliszku žodynu. Rasite jame visus lietuviszkus žodžius iszguldytus angliszkoje kalboje ir kiekvienas žodis paženklintas kursivoms litaroms prie kokio jis gramatikos skyriaus priguli. Dabar jau nebus vargo iszsimokinti gerai angliszkai kalbeti, kadangi turite knyga, kurioje surinkti visi lietuviszki žodžiai ir iszguldyti angliszkoje kalboje. Tik tas nemokes angliszkos kalbos kas tinges mokintiesi, arba pasigailes $3 ant nusipirkimo szios knygos. Knyga turi forma ta dideses musu Geografijos. Kietuose, gražaus melyno audimo apdaruose, ant nugaros iszspaustas sidabrinemis litaromis jos titulas. Preke..........$3.00

Kalendoriai ant 1903 m.

Kalendorius spaudintas Peterburge..15c
Naujausias ir geriausias kalendorius su daug geru pamokinimu spaudintas Tilžeje............25c

Monu Knyga.

Dabar iszejo isz spaudos nauja monu knyga po vardu: Paslaptys Magijos bei Spiritizmo szviesoje mokslo. Pagal svetimus szaltinius lenkiszkai sutaise F. J., lietuviszkai verte J. Laukis, Chicago, Ill. 1903, pusl. 262. Dabar jau su monu knygomis nieks lietuviu neprigaudines, nes nusipirke szia knyga atrasite joje visas monu ir burtu paslaptis, suprasite jas, nes yra aiszkiai apraszytos ir paveikslais parodytos visos ju paslaptys ir budai ju darymo. Netik kad jas suprasite, bet noredami ir patys tokius monus daryti isz jos iszsimokinsite. Preke 50c

Dykai! Dykai!

Kiekvienam, kurs prisius savo tikra adresa ir už 2c. marke, mes prisiusime dykai, Lietuviszka kniga, kurioj aiszkiai iszguldinta, kaip iszsigydint nuo nervu ir viriszko nusilpnējimo, chroniszku ligu, galvos, krutines, strenu, plaucziu, szirdies ir viduriu skaudejimo. Reumatizmo, szalczio, kosulio, dusulio, drebejimo ranku ir koju, szaltu daliu kuno, puolimo plauku, smirdanczio kvapo, púczku, karpu, nusideginimo, insipjovimo, szunvocziu, kaip atsipratyt nuo girtavimo, rukimo, kaip iszsigidyt nuo niežulio ir užsikreczіamu ligu. Teipgi daugelio naudingu dalyku del moteru. Raszykit lietuviszkai, lenkiszkai arba angliszkai.
Adresuok teip:
PEOPLES SPECIALTY HOUSE, 146 Canalport ave., Chicago, Ill.

Nauji alarmo signalai.

Paskutiniuose laikuose signalai tapo isztobulinti iki geriausios sistemos. Toki signalai sujungti su dideliais varpais kurie prie stidarymo kasos duoda signala girdima per keles myles. Toki pat signalai atsiliepia ir musų kune, kada silpnumas atsiliepia viduriuose musu, kad yra reikalingas vaistas kurs sureguliuotu musu pilva ir pagelbētu jo žlebczіojimui. Trinerio Kartusis Gydantis Vynas yra vienatinių vaistu prieszai tokius signalus atsiliepenczius musu viduriuose. Jis reguliuoja invalgyta maista, nuramina nervus ir sutvirtina žlebczіojimo organus. Ant pardavimo visose aptiekose kaipo ir pas pati fabrikanta, Juozapa Trineri, 799 So. Ashland ave., Cuicago, Ill.

GAMTOS ISTORIJA

PROF. POVILO BERTO,

verte D-ras Baceviczia.

I. GYVULIAI.

Pv. 75. Briedis (Europos). Atrajotojas. Ladai naudingas šiaurių gyventojams gyvulys.

Pv. 76. Šiaurių Amerikos briedis. Didesnis net už arklį. Atrajotojas.

randasi teip vadinamas *Šiaurių Amerikos briedis* (alces americanus, pv. 76), didžiausias iš visų elnių veislēs sutvērimų; *briedis karibu* (rangifer caribou), panašus Europos briedžiui; *Canados elnias* (cervus canadensis), giminingas raudonamjam Europos elniui; *Virginijos elnias* ir keletas kitų atmainų.

Štai čia yra karvēs *ragas*, turintis tuščio lukšto pavidalą. Ant gyvulio galvos šitas raginis lukštas yra užmautas ant išaugusio iš kaktos kaulo, teip vadinamo *gyvonies*. Gyvonis ir jo raginis lukštas *niekada nenupuola patys*, jei tik kada per nelaimę juos nusilaužia. Visi atrajojantiejie gyvuliai, turinti panašaus budo ragus, tveria atskirą grupą ir yra vadinami *kiauraragiais atrajotojais*.

Jaučiai yra didžiausiais tos veislēs gyvuliais ir be abejonēs akyviausiais. Europoj, Azijoj, Afrikoj ir Amerikoj tulos jų atmainos likos prijaukintos, padarytos naminiais gyvuliais, bet randasi da daugybē neprijaukintų su didelēms galvoms ir kuprotų laukinių jaučių ne tiktai Afrikoj, Amerikoj ir Azijoj, bet teip gi ir Europoj, kaip antai *taurai* arba *zubrai* Baltbokščio giriose, taigi Lietuvos rubežiuose, kurie yra panašus *bizonams* arba Amerikos *stumbrams* (pv. 77), gyvenusiems iki neseniai nesuskaitomomis kaimenēmis Šiaurinēs Amerikos prērijose (tiruose). Bet kaip Lietuvos giriose išnyko zubrai (Baltbokščio giriose, priklausančiose dabar Maskolijos ciecoriui ir todēl uždrausta čia privatiškoms ypatoms medžionē, zubrų iki šiam laikui užsiliko nedaugiau per šešis šimtus galvų), teip žmonių paikumas išnaikino bizonus Amerikoje, išskiriant nedidelio skaitliaus užsilikusių dar ant plotų vakarinių Suvienytų Valstijų teritorijų. Didžiausi iš jų randami yra dar Yellowstono Nacionališkam Parke, šiaurvakarinēje valstijos Wyoming dalyje.

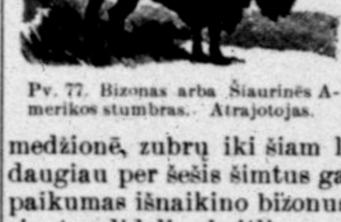

Pv. 77. Bizonas arba Šiaurinēs Amerikos stumbras. Atrajotojas.

Avys ir *ožkos* yra teip gi prie naminių gyvulių priskaitomos. Bet Alpų kalnuos ir Pyrenējuos randasi dar tulos laukinių ožkų atmainos (pv. 78,) o Siberijoj ir vidurinēj Azijoj užtinkamos teip gi laukinēs avys (pv. 79).

Pv. 78. Alpų laukinē ožka. Atrajotojas.

Pv. 79. Azijos laukinē avis. Atrajotojas.

Pv. 80. Gazelē. Atrajotojas.

Galiaus mes žinome gyvulius abelnu vardu užvardytus *antilopoms*; yra tai kitas skyrius kiauraragių atrajotojų, jų atmainų yra labai daug, įvairiausio pavidalo ir dydžio, gyvenančių daugiausiai Afrikoj didelēms kaimenēms. Afrikos *gazelē* (pv. 80) yra labai pagarsējus dēlei savo dailumo. Viena atmaina tų gražiausių sutvērimų, gyvenančių Pietinēj Afrikoj, persikeldama iš vienos vietos į kitą, keliauja tankiausiai begalo dideliais buriais, susidedančiais kartais iš 20 tukstančių galvų, kurie pagriebia ir neša su savim visus kitus gyvulius, kokius tik ant kelio patinka.

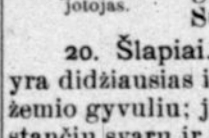

Pv. 81. Alpų ir Pyrenējų stirna. Atrajotojas.

Europoje užtinkama tik viena jų atmaina, *stirnos* (pv. 81), gyvenančios Alpuose ir Pyrenējuose. Milžiniškos kaimenēs didžiųjų antilopų atmainų ganosi ant plotų visų vakarinių Suvienytų Valstijų teritorijų.

20. **Šlapiai.** *Šlapis* arba *slonius* (pv. 82) yra didžiausias iš visų gyvenančių ant sausžemio gyvuliu; jis sveria kartais apie 14 tukstančių svarų ir turi suviršum 9 pēdas augščio. Tas keistas sutvērimas turi daugelį ypatybių, ir keistą subudavojimą: jis turi ilgą be galo snukį, lyg kokią lankią trūbą, kurį jis moka gerai kievienam reikale panaudoti; jis turi du milžiniško didumo dančiu, *iltimis* vadinamu, kurie jo viršutinį žandą puošia ir kurie suteikia mums naudingą ir brangų *šlapių kaulą*. Šlapis yra labai išmintingas ir jaukus sutvērimas; jis atlieka žmogui dideles tarnystes, nešdamas ant savęs didžiausias sunkenybes ir tam tikslui neretai panaudojamas yra karēse, medžionēse arba persikēlimuose iš vienos vietos į kitą.

Tų galingų sutvērimų mes pažįstame dvi atmaini: viena jų gyvena Indijose ir ant Ceylono salos, bet jau prijaukinta prie naminio gyvenimo; kita šlapių atmaina, turinti labai dideles nulēpusias ausis ir augštą kaktą, gyvena Afrikoj. Vietiniai gyventojai, taigi negrai nemoka niekam jų panaudoti ir medžioja ant jų vien tik dēlei jų ilčių. Vienog senovēs gadynēj graikai ir romēnai labai daug jų panaudodavo, ypatingai savo karionēse, todēl nēra priežasties, kad jie negalētų but panaudoti ir šiandien.

Pv. 82. Indijų šlapis. Sveria 14000 svarų, turi 15 pēdų augščio.

21. **Kiaulēs.** Vienas iš svarbesnių mammalijų arba pienžindžių gyvulių skyrius, musų iki šiol da neminētas, yra *kiaulēs*. Kiaulē yra tai prijaukinta šernų (pv. 83) atmaina. Šernų atmainų yra daug, gyvena jie Europos giriose.

Pv. 83. Šernas. Pachydermatas.

Zingeidžiausias iš visų gyvenančių Azijoj, Afrikoj ir Amerikoj šernų atmainų yra užsilikęs dar *hippopotamas*.

Hippopotamas (pv. 85) yra labai tuklus, sunkus gyvulys, teip kad ant sausos žemēs jo krutējimai yra baisiai nerangus; vienog vandenyj, kur jis paprastai gyvena, jis yra gana vikrus. Jis turi didelį snukį, nasrai išsodinti dideliais, stambiais ir drutais dantimis, kurių vertē lyginasi beveik vertei šlapių kaulo. Hippopotamai randasi visose beveik didelēse Afrikos upēse. Tie kiaulēms panašus sutvērimai, ir *raganosiai* arba *rinocerai* (pv. 84) turi labai storą odą, kurios dēl priežasties jie sykį likos sugrupuoti į vieną skyrių teip vadinamų *pachydermatų* (nuo graikiško *pachys* — storas ir *derma* — oda).

Pv. 84. Rinoceras (Azijos ir Afrikos).

Pv. 85. Hippopotamas (gyvena Afrikos upēse).

Toks vienog sugrupavimas yra klaidingas, kadangi rinoceras — nors tai gali jums labai keistai išrodyti —, kaip dabar yra pripažinta, priguli prie to paties skyriaus, kaip ir arkliai. Rinocero ragas nēra priaugęs prie galvos kaulo, bet tik prie odos ir jį gali lengvai nuimti apipiaujant aplink jo pašaknę odą. Rinoceras yra labai nuožmus gyvulys, ypatingai jei jį įerzinti, ir išsitikēti jam jokiu budu negalima.

22. **Marsupialia** arba *krepšiuoti gyvuliai*. — Ant Australijos sausžemio apart šunų ir tulų šikšnotsparnių veislēs gyvulių, kitokių pienžindžių, turinčių artesnį panašumą kitų svieto šalių gyvuliams nesiranda. *Gyvenanti Australijoj pienžindžiai labai skiriasi nuo kitų kraštų gyvulių.*

Daugiausiai iš šios šalies gyvulių savo užgimusius vaikus nešiojasi su savim, talpindami juos papilvyj esančiame krepšyj, iš lotyniško vadinamame *marsupium*, nuo ko ir panašius krepšius turinti gyvuliai likos užvardyti *marsupialia*.

Tarp marsupialijų arba krepšiuotų sutvērimų randasi *mēsa-ēdžiai*, *vabal-ēdžiai* ir *žole besimaitinanti gyvuliai*.

Iš jų geriausiai pažįstamas mums yra žole besimaitinantis gyvulys *kangaru* (pv. 86), žingeidus ir keistas sutvērimas tuomi, kad jis su pagelba savo uodegos ir labai ilgų paskutinių kojų gali bēgti begalo greitai, darydams prie to milžiniškus šuolius. Didžiausi tos veislēs gyvuliai turi apie 6 pēdas augščio, kartais net ir daugiau.

Kitas dar keistas Australijos pienžindis sutvērimas yra vadinamas *ornithorhynchus* (pv. 87), kurio snukis yra pailgas ir ant galo suplotas ant pavidalo anties snapo. Jo pēda pasidaro per sujungimą pirštų stora plēve, taigi jis yra *plēvepēdis* sutvērimas, bet ne marsupialijas.

Pv. 86. Kangaru (Australijos). Turi papilvyj krepšį, iš kurio kyšo vaiko galva. Marsupialijas.

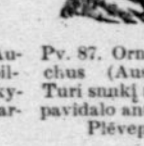

Pv. 87. Ornithorhynchus (Australijos). Turi snukį suplotą ant pavidalo anties snapo. Plēvepēdis.

Pv. 88. Opossum (Amerikos). Marsupialijas.

Kituose svieto kraštuose, ne Australijoj, marsupialijų nedaug patinkame. Iš jų pažįstamas mums yra *opossum* (pv. 88), gyvenąs Suvienytose Valstijose. Šis mažas sutvērimas yra mēsaēdis. Jis turi ilgą be plaukų uodegą, ant kurios jis moka gerai ant medžių šakų pasikarti. Yra tai labai gudrus gyvulēlis, ir jeigu jį sugauni, jis visada nuduoda negyvą (kiti sako, buk jis apalpstąs iš baimēs).

23. **Roniai.** — Visi gyvunai, kurius mes iki šiol peržiurinējome ir tirinējome gyvena ant sausžemio. Teisybē, *udra* medžioja vandenyje, teipjau *hippopotamas* didesnę laiko dalį vandenyj perleidžia, nežiurint vienog ant to jie nēra vandens gyventojai, jie vaikščioja ir bēgioja ant sausos žemēs.

Tas vienog neatsitinka su *roniais* (pv. 89): jų kojos yra plokščios ir turi pavidalą žuvies pelekų, su kurių pagelba jie gali tik savo kuną žeme vilkti, bet ne eiti. Visą beveik savo gyvenimą jie praleidžia jurēse, plaukti ir nardytis vendenyj jie moka labai vikriai. Jie visi maitinasi žuvimis.

Roniai paprastai gyvena šaltų kraštų vandeniuose, kaip antai pakraščiuose šiaurinių ir pietinių ledinių jurių, kur žmonēs per savo paikumą daugybę ju išgalabija. Antai 1870 metuose vieni tik Škotijos žvejai išgalabijo jų 90 tukstančių galvų. Daugybē ronių gyvena jurēse pakraščiuose Alaskos, Šiaurių Amerikoj. Ronių taukais vedama yra didelē pirklystē, o iš jų odų dirba puikius kailius.

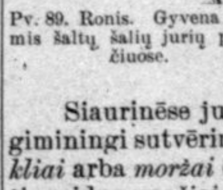

Pv. 89. Ronis. Gyvena kuopomis šaltų šalių jurių pakraščiuose.

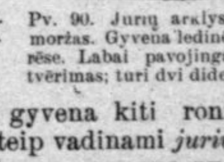

Pv. 90. Jurų arklys arba moržas. Gyvena ledinēse jurēse. Labai pavojingas sutvērimas; turi dvi dideli ilti

Siaurinēse jurēse gyvena kiti roniams giminingi sutvērimai, teip vadinami *jurių arkliai* arba *moržai* (trichecus rosmarus, pv. 90), žingeidus ypačiai tuomi, kad jie turi išaugusius iš viršutinio žando dvi labai dideli ilti. Jie yra labai pavojingi gyvuliai, turinti kartais 20 pēdų ilgio, ir jeigu juos užkabinti jųjų buveinēse, jie visai nesibijo užpulti ant valties, ir tankiai apverčia ją. Gyvena jie paprastai didelēms kuopoms.

(Toliaus bus.)

Naujausios Knygos.

Adomas Myckevyczia 1798 – 1855 m. Jo gyvenimas, rasztai ir darbai. Aprarasze A. J. Daubaras.....15c.

Atminimai už motinos duszia. Apsakymas isz tikru atsitikimu kaip Lietuvoje Zekvijos atsibuva.....5c.

Aukos Kares Dievui. Parasze Jonas Grażys. Szi knygute labai suprantamoj kalboj apraszo visas kares kokios kada buvo ant svieto, kiek jos kasztavo, kiek žmoniu iszžude ir kiek žmonijai blogo atgabeno.....10c.

Dede atvażiavo. Komedija viename akte. Draugystes užsiimanczios teatru loszimu tegul nusiperka szia knygele, o gales duoti nauja ir pilna juoku teatra, kuris užganedins geriausia publika. Yra tai graži komedija ir reikalauja tiktai 6 ypatu jos perstatymui.....20c

Darbo diena. Geri pamokinimai darbininkams.....15c

Grabnycziu žvake. Graži pasaka..5c.

Gyvenimo džiaugsmai. Pagal sera Džona Lebboka sutaise P. N. Tilžeje, 1902, pusl. 68.....25c

Judoszius. Apraszymas kaip tuli lietuviai laike lenkmeczio maiszto, 1863m. buvo sznipukais ir maskoliams iszdavinejo savo brolius ant suszaudymo kitus isztremimo Siberijon...5c.

Kas isz ko gyvena. Iszleido L. S. D. P. Parasze Dikszteinas. Knygele gvildenanti darbininku reikalus.....10c.

Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkams. Geri pamokinimai darbininkams.....20c

Kur musu iszganymas? Knygele istoriszkai-politiszka — dideles vertes. Jos turinys: Latviu judejimas: Politiszkos partijos Czekijoje; Dabartine Lenkija ir jos siekiai; Kapitalizmas ir tautiszkas klausimas Lenkijoje; Politiszkos partijos Lietuvoje ir ju istorija; Statistiszki bruožai kiek kas turi žemes, žemes naszumas, skolos, gyventojai, pramones ir t. t.....25c.

Kaip sutaisytas žmogaus kunas. Parasze S. M. Iszleido Tevynes M. Dr-ta. Yra apraszytos ir paveikslais parodytos visos dalys žmagaus kuno kaip jos sutvertos, kaip ju nerval sujungti, kaip jos turi savo gyvuma, kaip veikia ir tt. teipgi aj raszymas tulu ligu. Knygele yra geros moksliszkos vertes.....30c

Kaip apsireiszkia gyvastis žmogous kune? Naudinga moksliszka knygele parodo rasztu ir paveislais visas dalis žmogaus kuno kokiu budu jos visas turi gyvybe ir savo sveikme.....15c.

Nebepirmas. Paveikslelis isz mokslei-viu gyvenimo.....5c.

"Ne Gadal" arba baisus sapnas.....5c.

Paveikslai. Pasaka isz lietuviu gyvenimo.....10c.

Palangos Juze, (ketvirta laida).....25c.

Sugriautas Gyvenimas.....5c.

Szunadvokatis.....15c.

Szvente 1-mos d. Gegužes menuo, 1902 m. Iszleido Lietuviszkoji Social-Demokratu Partija. Apraszymas nuo ko prasidejo szventimas pirmos gegužes menuo dienos ir kaip ji buvo szventeziama darbininku 1902 metuose...5c

Tekinimo amatas. Kas nori iszsimokinti tekorystes amato tegul nusiperka szia knygele, o joje ras gerus pamokinimus iszaiszkintus rasztu ir paveikslais.....15c.

Zemiu Dulkes. Apysaka paraszyta M. Radzeviczutes. Yra viena isz geriausiu ir svarbiausiu pasaku.....50c.

Speka ir Medega jau iszejo isz po spaudos. Preke.....$1.50

Grażiausis drutuls apdaralis.....$2·00

MIETUVOS REDAKCIJOJ DAR YRA GAUNAMI IR SEKANCZIOS KNYGOS:

Istorija Lietuvos, Skirmuntaite....25c.

Mužikelis.....10c.

Valszes Kristaus pas popiežiu.....5c.

Vienakis.....5c.

Bestiality of Russian Czardom.....5c.

Auszra 1884 metu.....$1.00.

Auszra 1885 metu.....$1.00.

Kalendorius 1893 metu.....15c.

Programas Liet. Social. Partijos....5c.

Zirgas ir Valkas.....30c.

Vaidila. Originaliszka novele. Parasze Karolius Jak... s, perspausta isz „Varpo". Tilžeje, 1902, pusl. 15. Graži apysakele isz senoves lietuviu atsitikimu.....15c

Knygos sawos spaugos.

Arywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozelikis. Naudingiause knygele ant swieto dastižnojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi.....30c

Aritmetika. Knyga iszsimokinimui rokundu. Preke.....25c

HYGIENA. Dakteriszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele priwalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ezielybeje sawo sweikatą, palginti sawo amži ir nickes užauginti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke.....35c

Apie turtu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Koktais keliais isidirbą turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilepia ant draugijos gyvenimo.....35c

Arywskupas Valanczius (Valanczauskas) nebuvo viliugu lietuvystes? Parasyta ka. Dembszio. Iszleista kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Kūn. 27 puslapiai.....15c.

Biologija arba Mokslas apie Gyvus Daiktus Pagal prof. Nusbaumą. Sutaise Szernas. Chicago, Ill, 1901. Puslapiu 147. Mokslas kokiu budu radose gyvi sutvertimai ant musu žemes, kaip jie vysteri pradejus nuo mažu vabaleliu ka daejo iki pauksczius, žverius ir paties žmogaus. Su paveikslais.....40c.

Baudžiava Lietuvoje. Parasze žmogus, Iszleido T. M. D. Yra tai baudžiavos istorija kokiu budu ji Lietuvoje įvyko, kaip atsilepe ant lietuviu, kaip ilgai teu tvėrė kada ir kaip tapo panaikinta.....15c

Dvynis Vagis. Parasze kun. Dembskis. Isz lenkiszkosiu. Lietuviu Leisvamanių Amerikoje. Su autoriaus paveikliu ir paveikslelliu Lookoono grupos. Knygėlė patiekta reikalawojimo moteriszkės. Ji aurodo priežastis delei kuriu moteriszkės tapo žemesne už vyriszkį ir paduoda rodykles ant jos pakėlimo.....25c

Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Geikie, Naikovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulyginziu iszeju siu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves uguli; isz kokiu žeme aluogniu susideda, kur ir kiek jos yra angliu, geležies, aukso, druskos ir kitu metalu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kurtuose vandenys: surus, presk., saldus, ar kartus, koki juose gyvunai gyvena ir tt. Žeme apraszyta dalimis, iszkaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszstystes, respubliokos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, papročiai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; kuriu miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai; szalczial ar karszczial, lietus ar giedros; kur koks ilgis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakt; ir kur saule per keleta dienu nesimaileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 colliu, 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelials: mapu, gyvulu ir tt.....$2.00

Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti parasai ant nugaros ir sveno. Preke...$2.50

Gyvenimo Vaizdeliai susidedanti isz asztuoliu sekanczių gražių pasakaicziu: Atsisveikinimas; — Vagis; — Kas Kaltas; — Gatvės valkai; — Paparczio Žiedas; — Miszko Sargas; — Signalas; — Keleivis.....15c

Istorija Suwienytu Wajstiju Sztatu arba Amerikos. Aprasze kaip Kolumbas atrado Amerika, koki czia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir koktuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo taip pasai Konstitucije Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausia dažykiu perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam, idant suprastu kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke.....$1.00

Drutuose, grażiuose apdaruose.....$1.35

Iz kur atsirado musu naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkevicziu, sutaise Szernas. Chicago Ill. 1901 m. Puslapiu 73. Su paveikslelais.....20c

Istorija Chicagos Lietuviu, ju pasiplju ir kn. Kraucziuno prova su laikraszeziu "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1899m. 565 puslapiu didelo formato, aiszkaus druko. Fotografijos yra abieju pusiu advokatu, kn. Kraucziuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos S. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais.....$2.00.

Audimo kietais apdarais, auksiniais žitulais.....$2.50.

Kaip gyvena Augmenys? Yra tai moksliszkas apraszymas apie ysvairius musu žemes augsnius, ju sodejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslelių., 129 puslapiai.....35c.

Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie supiesze kun. V. Dembskis.....10c

Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko izguide kun. V. Dembskis.....15c

Kraziu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpecetijo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszita wisa atsitikima.....15c

Lietuwiszkas Lementorius su noterisla, katekizmais ir mistrataiu.....15c

Mokslas apie Žemę ir kitus svietus, ju buwy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra ir kitas žwaigždes; kas yra pilnas, ir kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu turinti 225 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apiszwiesti.....75c

Drutuose, grażiuose apdaruose.....$1.00

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkalnis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszciais: Keistuczu, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytoja aiszkiai supras, ar lenku priesielyste yra mums naudinga ar bledinga.....15c

Lietuviu prateviai Madžoje Azijoje nuo senover iki jie pateko po valdžia rymu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 232 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu prateviai. Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimima.....50c

Didžiausis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta vaidinga teatro myletojams.....25c

Naujausis Lietuviszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiaskal Egiptiszka sapninyka.—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu piahetu ir paslapeziu kokias senowes žmones wartojo inspejimui ateities.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus.....50c

Apdarytas.....65c

Olitypa, apyaska isz laiko terpsawiškos kares Indijonu Amerikos.....25c

Pulki istorija ape Kantria Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe vedu ir wargu kantrei iszkentejo.....20c

Pamokslai Iszminties ir Telaybes iszguldineu Galwocziu wisu amžiu. Czia yra patiipę 128 gražu, juokingu ir iszmintingu pasakaicziu Kas nori tareti gražiu juokingu ir pamokinancziu skaitimu tegul nusiperka szią knyngelę, o garditai pasijoks, žmonese tures ką pasakoti ir ant kiekwieno užkalusimo moteres dąsti iszmintingą atsakyma.....50c

Rankvedis gromatų raszymui. Pamokinanti knygelė kaip rasztyi gromatas visokiuose reikaluose į visokių luomų žmonjs: į gimines, draugus, prekėjus, ponus, kunigus, uždininkus, ir į paįį cetą. Teipgi meilingi laiszkai jaunikaicziu į merginas ir merginų į jaunikaiczius reikale susipažinimo ir apsivedimo.....10c

Robinsonas Kruzius, moralaszka ir žingedi apysaka, paszvestą jaunumenei.....25c

Senu Gadynių Iszmyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsoną; sutaise Szernas. Ji apraszo seniausiu gadynių ivalrius sutverimus gyvuniius ant žemes dar priesz žmones ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanaius ar imdami isz žemes anglis, randa gilias palaidotus žemeje. Tulu sutverimu kunus žmones, nesugadintus, kutus, užklotus eile kebliolkos sieksniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio žveries kuno uždėjo jos eile kelioliikos sieksniu storio. Mokslincziai isz to semia brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutvertmai keitesi isz žemesniu ir augstesnes veisles, ir pagal storumą ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutvertmu kunus randa, gali be apsirikimo spresti, kaip senai ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 372 puslapius stambaus druko, ant grażios popieros ir apie 150 paveikslu invairiu senu gadyniu iszmykusiu sutvertmu. Preke.....$1.00

Speka ir Medega, principal priginimio susidymo visatos drauge su moraliszku mokslu ant anų parentu. Visiems suprastinai parasze prof. Dras L. Buechner, pagal XIX vokiszką laidą, su mapais pridetkais isz senesnių laidų lietuviszkai pergulde Dras J. Szliupas. Su paveikslu ir biografija rasztaius. Yra tai mokslas gvildenantis gamtos dalykus, kuriuos žmonės vadina Dievo sutvėrimu.....$1.50

Grażiuose, drutuose apdaruose.....$2.00

Svieto pabaiga. Kas nori žinoti kada bus svieto pabaiga, tegul perskaito szią knygelę.....10c

Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslelials: mapu, žmoniu, gywu ir ir medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaine.....25c

Zmogus Nepinuszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graži apysakele: kaip turtingo prekėjaus apsivede su vargingu merginu ir laimingiau gyveno už kitus, su turtingoms apsivedusiu. Szita apysakele užima kiekvieną jauną vaikina ar merginą ir mokina žmogiszkos dorybes.....10c

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawiednes, komunijos, mišiu, misparu ir daugybe kitu; pasiju maldos su abrogijaj; [illegible] 50c

Didelis Altorius, katalikiszka maldu knygele, su daugybe paveikslu, su 3 medaliokelials, aksomo nugara, apkaustytos kriaunos sidabruotomis bletelemis, su kabe, auksinti krasztai.....$1.50

[illegible] misparai giedami lietuviszki ir lotiniszki; daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowdo; aktai, rażancziai, stacijos, karunka, kellolika szventu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir graži aus knygele isz wisu lietuviszku maldaknygiu, dalii, balta, aldi popiera; stambus, aiszkus druka Miera 3¼x4½ colliai. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo.....50c

No. 2. Mažas Aksso Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidabruotomis bletelemis, su kabute.....75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros mipkstais apdarais, apweiais kampais, auksinti krasztai, paraszais ir kwietka.....$1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuriszkos gludžinios skuroles apdarais apweiais kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai.....$1.50

No. 5. Mažas Aukszto Altorius, apdeta baltais sidoniaus kaulelais, su 3 medaliokelials, aksomo nugara, apkaustytos kriaunos sidabruotomis bletelemis, su kabe, auksinti krasztai.....$1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuloidos apdarai, iszkiliusios kwietkos, su kauline kabute, auksinti krasztai....$1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszkiltos sidabru ir periu, su dwiem kaulinemis kabutemis, auksinti krasztai.....$2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newlenokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

AR REIKALAUJI?

Knygu, Abrozu, Abrozeliu, gražiu su paincziavonems gromatoms Popieru, drukuojamu Maszinukiu? Ta viska gali gauti Lietuvos redakcijoj. Czia gali gauti visokias lietuviszkas ir lenkiszkas knygas kokios tik ant svieto yra. Raszyk o gausi Kataliloga.

Ar reikalauji szifkortes? Raszyk o gausi prekes ant visu laivu.

Ar reikalauji siusti pinigus in kraju? Raszyk, o gausi prekes.

Pinigai pasjusti per Lietuvos redakcija greicziausiai suvaikszczioja, niekada ne žusta, o prekes pigesnes kaip kitu.

Lietuvos redakcija teipgi užsilima iszkolektavimu pinigu sudetu bankuose ir už algas. Ta viska atlieka už labai maža preke. Ko tik reikalauji raszyk indeda masuž 2c. marke ir gausi atsakyma.

Adresuok.

A. OLSZEWSKI
924 33-rd St. Chicago Ill.
Sub Sta. 60.

"Lietuvos" agentai.

ALLEGAENY, PA.
S. Dominaitis, 1436 Adams St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 262 4-th St.

WORCESTER, MASS.
K. W. Blažaitis, 18 Union ave.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Nujokas, 334 E. 55-th st.

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.

BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
K. Balciunas 310 Bedford ave.

ELIZABETH, N. J.
Jurg s Orinikaitis, 75 Wall st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

[illegible] ILLINOIS, ILL.
Alek Lakaviczia, 109 Even st.

WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas.

E. ST LOUIS, ILL.
J. J. Ražokas, 471 Collinsville Ave.

NEW BRITAIN, CONN.
Motiejus Možeika, 398 Elm st.

BALTIMORE. MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 1124 S. Front St.

"Lietuvos" keliauianti agentai
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
Juozapas Matutis,

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsirasyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knigas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

"LIETUVOS ISZLEISTUVE.

500 Ziegoreliu su Lenciugeliais bus iszdalinta dykai!

Kas tik pirks nuo manes knyga visu metu Gyvenimai Szventuju 6 dalys puikiai apdaryta, preke teip kaip visur $5. kožnam duotu ziegoreli su lenciugeliu dovanu. Jeigu ziegorelis pagestu priesz metus laiko apmainysiu ant kito dykai ir už kožna ziegoreli gvarantuoju kad gerai czesa laiko, yra nikelinis. Nelauk ilgai, bet raszyk sziandien, nes tokius daiktus žmones greit iszsidalina. Pinigus ant knygos siusk sykiu.

Adresa teip paraszyk:

Geo. Baronas,
148 23-rd St. S.S.Pitsburg, Pa.

VOKISZKA UZCZEDYJIMO BANKA.

Pietvak. kampas Baltimore ir Eutaw ul.
BANTIMORE, MD.

Atdara kasdien nuo 9 iki 3 valandos. Ketvergais ir vakare nuo 6 iki 8 val.

Priima pinigus ant užčezdyjimo nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir už juos moka pracenta. Pinigus skolina tik ant geru properczių, teip kad jie niekada negal žuti.

CHAS SPILMAN, prezidentas,
CHAS A. SINGDVALD, vice-prez.

Kas isz amerikiecziu nori gauti

"Darbininku Balsa"

ir kitus prigulinczius Lietuviu Soc. Dem. Part. rasztus, siusti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus tesikreipia su tuomi prie musu draugo, Miszeikos.

Adresas.: V. Miszeika,
95 Canalport ave., Chicago, Ill.

SVEIKATA

Jeigu turi skaudejima ir svaigima galvos, skaudejima po krutine, sanariu, nugaros ir kryžiaus, reumatizma, sunkuma ant krutines, negaprasta szirdies plakima, užyma ausyse ir galvoje, drebejima ir valtaszcziojima kraujo, pamelinavusius paskius, užkietejima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma kojose, jeigu iszeina sekla naktyje ar prie nusiszlapinimo, jeigu negali miegoti ar valgyti, jeigu esi nuvarges ryimetyj, esi baugus, gedingas, nusimines, jeigu lytiszkos dalys yra nesilpnoje, tai musu ELIXYROS JUOSTA prasazalys visas minetas symptomas, priduos magnetizma ir gyvybe visam kunui, meile, tvirtuma ir linksmuma, sutvirtina nusilpnejusias nervas; viena šoditiu padaro žmogu kaip naujai gimusi. Szita Elektros Juosta neszlojasi ant gryno kuno ir turi stebuklinga gydanczia galybe virsz minetu kentejimu. Elektrika dabar vartoja garsiausi daktarai, nes kaelektrika padaro tai, to gydyoles neprasiz